RACINES
PERSANN
EN TURC

MANUSC
EN VERS

Achmidi?

~~789~~

5

In persan

هذا كتاب مرغوب منظوم

وبالشكر تدوم النعمة

اكرموا اولادكم بالكتابة فان الكتابة من اهم الامور

بالفقير [illegible] ضابط اوده محمد اغا بعد الجمعة [illegible]

كتبه العبد الفقير الى الله [illegible] السيد محمد عفي له

علي [illegible] برادر عزيزم احمد

مالك [illegible] معلم [illegible]

مصطفى [illegible]

ابتدا و افتتاح و فاتحت آغاز کار — استمالت دلخوشی دادن موافق ساز کار

(ایشه باشلمق — کوکلی خوش ایلمک — دوزنلو)

اختتام و ختم غایت انتها و عاقبت — کنه و قصوی و قصارا خاتمت پایان کار

(ایشك اخیری)

جهر اعلان شرح و تصریح آشکارا گفتنست — چون صراحت آشکاری و صریح است آشکار

(اشکاره سویلمك — اشکارلك — اشکار)

انتجاب انتخاب اصطفا و اجتبا — برگزیدن مثل او باشد خیار و اختیار

(اوندلك)

منتجب چون منتخب مختار خیر و مصطفی — مجتبی شد برگزیده فخر کردن افتخار

(اوندلنمش — فخر ایلمك)

ارتضا رضوان پسندیدن رضی و مرتضی — شد پسندیده حیا شرم حیی چون شرمسار

(بکنمك — بکنلمش — اود — اودلو)

استعارت عاریت درخواستن شد مستعیر — عاریت خواهنده و مفعول باشد مستعار

(عاریه استمك — عاریه دیلیجی — دلنمش)

چون اعارت عاریت دادن بود فاعل معیر — چون اکید است مؤکد هم ممهد استوار

(عاریه ویرمك — عاریه ویرجی — برك)

احمر ۳ ظ

احتراز واحتما واتقا پرهیز شد

پرهیز ایلمك

مغرم غرم غرامت وام تاوانست عزم

بورج اودكه

مرتع مرعی چراگاه منبع آنجای کرد

اوتلق یری منبع اول یرده اینون

ضیف مهمان ضیافت میزبانی و مضیف

قنق قنقلق

اهبت وعدت چه ساز لشکر حمش عدد

لشکرالت الکر جمع

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

القطعة الاخری

کنایت چو تعریض پوشید گفتن

ارتلو سویلمك یعنی رمزلو

حیاطت چو احراز و حفظ و رعایت

مصونست مضبوط محفوظ و مرعی

محتمی و متقی و محترز پرهیزکار

پرهیزلو

قصد اقدام عزیمت همت ویم اهل کار

اشه قصد ایلمك

آب نا ید نمکسار دی انس مونس غمکسار

صوصزد قیغوداشلق قیغوداش

میزبان خدر و ستر پرده حاجب پرده دار

قنقجی پرده پردجی

سلم چون صلح آشتی و باین هیجا کارزار

بارشقلق جنك یری صوش

این لغت را یاد گیر و پند داعی یاد دار

بو لغت ازبرله و پند داعینك اوكودنی ادکره دت

جو کتمان اسرار و اخفا نهفتن

کزلمك

صیانت نگه داشتن کنس رفتن

صقلیوتمق سپرمك

چو محرز نگه داشته ثقب سفتن

صقلیودتلمش دلمك

تحفظ تصون تحرز توقي

تاسف تلهف چه اندوه خوردن
غصه يمك

هشاشت بشاشت نضادت طراوت

شجاعت بسالت بطالت دليري
بهادرلق

كثير و قليل است بسيار اندك
چوق از

فعولن فعولن فعولن فعولن

چه خود دانكه داشتن نوم خفتن
كندوصقلمق ايومق

تدارك چه دريافتن مشي رفتن
اكلمق كتمك

بود تازه روي تفتح شكفتن
تازه يوزلو ايچلمق

چو تسهيل و تيسير آسان كرفتن
كلمز دمق

حديث مقالت سخن قول كفتن
سويلك

سعادت چه باشد نصيحت شنفتن
شنيدن
سعادت نه اول نصيحت اشتمك

القطعة الاخرى ٣

نزهت نزاهت خرمي رخصت فراخي روح جان
تازه لق كيكلك جان

زاهد بهي تابنده و مجان سخر شايكان
ثيلدريجي زايكان

جدوی عطیت جایزت فیض نوال موهبت

بخشش عطایا و مواهب چون نوایل جمع دان

جمع بل

اعطا عطا بخشیدن معطی عطا بخشنده شد

عطابخشلیجی عطابخشلق

خواهنده و پرسنده سایل سایلون خواهندگان

دیلجیلر دلیجی

اثنا و تقریظ است حمد اطرا ستودن مدح نیز

مثنی و مطری حامد و مادح مقرظ مدح خون

مدح اوقیجی

بهجت تبهج ابتهاج جنت سرور ارتیاح

غبطت مسرت شادی و مسرور مبتهج شادمان

شادمان شادلق

انضجار دل تنگ کردن ضجرت چه دلتنگی ضجر

کوکلی طارلغی کوکلا طار ایلمک

دلتنگ عاجز چون زمن بیچاره ومخفی نهان

کوکلی طار

مغموم غمگین سلیت اسلا تسلی دادنست

تسلی ویرمك

سلوت تسلی نفی غمی چون جاری و رایج روان

غمسزلق

انفاذ وامضی همچو اجرا کار وفرمان راندنست

اش دخی بیرق سورمك

چون منفذ و ممضی بود رانند ومجری همان

تأبید وتخلید ای پسر جاوید کردانیدنست

ای اغل

خلد مؤبد چون ابد خالد مخلد جاودان

حا

اسعاف انجاح قضا حاجت روا کردن نجیح

حاجت روا کشته لطف تحفه هدیه ارمغان

11

مَلْبُوسْ شُدْ پُوشِيدَنِي مَشْرُوبْ آشَامِيدَنِي
كيمكلك اچملك

طَالِبْ بُودْ جُوِينْدَه وُ طُلَّابْ شُدْ جُوِينْدَگَانْ
استيجي استيجلر

اِمْكَانْ وُسْعْ قُدْرَتْ مَجْهُودْ طَاقَتْ مَقْدِرَتْ
بضع الاوكرليا

مُكْنَتْ تُوَانَانِي وَجَلْ تَرْسْ طَلِيعَه دِيدَه بَانْ
كجيلك قورق كوزجي

تَفْخِيمْ تَعْظِيمْ اِعْتِبَارْ اِكْرَامْ تَوْقِيرْ اِحْتِرَامْ

اِجْلَالْ بُزُرْكْ دَاشْتَنْ مِضْوَانْ عَيْبَه جَا مَكَانْ
الودي

مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ

اَيْ طَالِبْ فَضْلْ هُنَرْ عِلْمِ لُغَتْ دَانِنْدَه دَانْ
اي فضل هنر استيجي لغت علمني اوكرن اوكرن

الْقِطْعَةُ الْأُخْرَى

درایت چه دانش حجی جز هوش — رزانت بزرگی بود عطف دوش

اوص ... بلس — اولولق ... اومز

مآثر مناقب هنرها لسن — چو منطیق گویا و ساکت خموش

هنرلر — سویلر ... سویلمز

مثالب معایب بود عیبها — مساوی بدیها جو دفان موش

عیبلر — یرمزلو ... سچن

مواعظ نصایح بود پندها — عزاداست مستمع بنا گوش گوش

نصیحتلر — قلق دبی ... قلق

حسیب نسیب است مرد بزرگ — وعادات فرومایگی علی جوش

اولو کشی — الچق اصللو ... قینق

غلیله ضغینه چو اخنه تره — حسد حقد کینه حلق درع یوش

کین ... دمرتونلک

غلایل ضغاین احن کینها — هلاهل بود زهر تریاق نوش

کینلر — اغو ... تریاک

عیادت چه بیمار پرسیدن است — مکاو صدا بانگ وصیحه خروش

صیرو صورمق — اواز ... چغرمق

تحاشی و فیصل فصال اعتزال — بیکسو شدن وحل ترنوق لوش

بر یکه اولق ... بلچق

تهرق

توزچه پوسیدن حال کس

کسنک حالن صوردی

فعولن فعولن فعولن فعل

تفاوت بسی باشد از بیلو ز

تفاوت چوق اولور ... القطعة ٥ الاخری

مسامحت چو سماح و مساهلت آسان

مشاهدت چو شهود مخاطبه چو خطاب

مغایبه پس پشت کسی سخن گفتن

سوزی کسنک اردنجه سویلامک

رخاء خصب فراخی و رخص ارزانی

کیکلک اجزق

طوی و جوع مجاعت سغب گرسنه شدن

اچ اولمق

سآمت است ملالت ملول و املال

ملوللق

بود امس دی دوش بارحه دوشین

دوناکی کون دونکجه

چو دانش پذیری نصیحت نیوش

چو بلک قبول ادرسن نصیحت ایشت

بعلم هنر تا بگوهر فروش

علم هنرله تا گوهر فروشه دن

فرا گرفتن حسبان ظن و ریب گمان

گلز لکلک دتق صنمق گمان

سخن بروی کسی گفتن و آمد پایان

سوزی کسنک یوزنه سویلمک پایان

فظاعه هول گرانی فضیح هول گران

اغرلق ... دشوارلق اغر

غلا گرانی و غالی گران رخیص ارزان

قتلق قز اوجوز

گرسنه جایع غرثان تشنه جون عطشان

صوسز اچ

ملول کردن لکنت گرفتگی زبان

ملول ایلمک دل بغلولغی

تفرد است توحد یگانگی واحد | وحید چون متوحد یگانه منه ازان

اندن

بولك

تملک است خداوند پادشاه شدن | فرید چون متفرد یگانه فیه دران

پادشاه اولمق
تسلط استیولمق
اوندن بو تنها

علامت است منار مخیله و معلم | چو رسم مرسم صوت دلیل شرط نشان

معالمست مراسم مخایل و اشراط | دلایل است علایم رسوم جمع بدان

جمع بل

موافقت چو رفاقت همرهی کردن | رفیق همره و مریخ تیر قوس کمان

یولداشلق ایتمك
یولداش اق یای

تجوز است گذشتن ز حد مستأمن | امان بجوسته مستأمن آنکه خواهد امان

حددن گچمك
امان دلمش
اولکه امان استر

کمال همچو تکمل تمامی و کامل | مکمل و متکمل تمام خیر زیان

تاملق
تمام زیان

خصال و شیمه و خصلت روش طبیعت | بریدنست ز خویشان مختفی پنهان

رحم
خوی
قومدن ضمیر کسلمك
گیزلو

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن | فنون علم ادب شد فضیلت انسان

علم ادبك فنلر انسانك فضیلتیدر

القطعة

القطعة ٦ الاخری

احماد سزای حمد بودن
المکک لایق اولمق

اشباع سخن تمام گفتن
سوز تمام سویلمك

مشبع سخنی تمام گفته
تمام سویلنمش سوز

تسلیم بود سلام دادن
سلام ورمك

تصحیح بود درست کردن
درست ایلمك

اخیار و خیار هست نیکان
ایولر

اشرار و شرار چون بدان است
یرامزلر

محبوب حبیب خدن شد دوست

چون حمد ثنا بود ستودن
اکمك

چون نشو نما نمو فزودن
ارتمق

ارشاد هدایه ره نمودن
یول کوسترمك

مهجه دل و محنت آزمودن
کوکل صنمق

محلول کشاد حل کشودن
اچلمش اچمق

سا لست سنه سنه غنودن
یل اویقلمق

لحصاء حصاد شد درودن
بچمك

اصغا و سماع چون شنودن
اشتمك

مبغوض عدو بغیض ممقوت	دشمن چو صلایه سحق سودن
	دشمن ... اذمق
تشویش بود نوید دادن	حیرون شدن چو کون بودن
نواز ورمك	حالدن حاله اولمق ... اولمق
تعوید تعود اعتیاد است	خو کردن و تقنیه سرودن
	ایلمك ... اولمق
اسفاد دمیدن وجلا چون	اوان شدن جلا زدودن
قوزمق	آوار اولمق ... پاس اچمق
تطهیر وختان ختنه کردن	داماد ختن سلب ربودن
سنت ایلمك	گویکو ... قپمق
مفعول مفاعلن فعولن	مسح است مسای مس بسودن
	قودمق

القطعة ٧ الاخری

عوذ معاذ بود ولجا التجا پناه	حرز ملاذ حصن و قهندز پناهگاه
صغنمق	صغنجق یر
میثاق عهد و عهد چو پیمان نقض عهد	پیمان شکستن واجل وحین فینه گاه
پیمان	وقت ... بوزمق
	عقد

6

عقد ومعاقدت شد بیعت معاهدت — با عهد گر ببستن پیمان قیب جا

قوی — بر بر یله پیمان بغلمق

تعذیر اعتذار بود عذر خواستن — چون عذر پوزش است معذر جو

عذر دیلمک — عذر — عذرخواه — عذر دیلیجی

مشنديدمه مرافعت احوال قصه را — بر داشتن بحاکم وقاضی و پادشاه

اوتلو — قصه احوالی یا حاکمه یا قاضیه یا پادشاهه عرض ایلمک

دعوی کند مدعی و مدعا علیه — دعوی بر او کنند چو طاقین شد دوتا

دعوی ادجی — اولکه انکا اوزرنه دعوی ادر — الکفات

چون غبن دان فریب و حیله در معامله — در رای با غبن شد فاسد بود تبا

معامله — الدمق — بسکون الباء — بفتح الباء — فکر ارد — ازغونا

غابن فریبنده و مغبون فریفته — مخبر خبر دهنده و غربیب شد سیا

الدغش — الدیجی — خبر ورجی — قره

برهان عدل حجت و سلطان بینه — چون شاهد و دلیل و شهید علم گواه

طنق

اقرار اعتراف بخستو بیا مدن — فاعل مقر و معترف و زیر شد کنا

اقرار ایلمک — اقرار ایلیجی — کنا

والحمه امتیاز و تمیز جدا شدن — علی الظنه چیز نفیس کالکیا

اولو — ایرو اولمق — بالاضافه — ایونشه — اوت

ممتاز انکه چون متمیز جدا بود
ایرو اوله

شرخ الشباب رونق ریعان عنفوان

چون راحت رفاهیت اسود بود نشست
دکنمش اولمق

صبر و عزا شکیب جزع ناشکیب منع
صبر

همسایه جار گشت جوار و مجاورت
قوکشی

مبدا و انقراض چه پایان دو نکار
روزکار اوزر

جان پزد بعلم هنر کوش تا توا
اتنک جان علم هنر دوش کوسکا

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

ز اقران خویش باصفت خوب جز آه
یوله
کندو قورداشلرندن ایو صفتلوله

شذاذ جوانح و بحبوحه بارگاه
یکتلکلک اوله بارگاه

سرای اورتسی صالتم لق

جبانه عیدگاه مصلی نمازگاه
بیرم یری نماز یری

چون دفع بازداشتن جیش سپاه
سوروتمق لشکر

همایکی بود قران آفتاب ماه
قوشلق کنش آی

ریب المنون حوادث ایام شهر ماه
ای
دورکار وقتلری

بر سر نهند تاج ز رو خسروی کلاه
باشنه زرده قویلر التون خسروی کلاه

علم هنر بسست ترا در جهان پناه
علم هنر یتر سکا جهانده صغنجق

القطعة ٨ الاخری

حسیب

7

حسیب است محسوب انگاشته
صیلمش

چو مظنون موهوم پنداشته
صنلمش

چو تشیید اعلا بر افراشتن
یجلمك

مشید معلی بر افراشته
یجلمش

تقاعد زکاری نشستن بود
اشدن اتورمق

عشا خوردنی شب غذا چاشته
کجه ییجك

افاضل اکارم بود مهتران
اولولر

رفیع است مرفوع بر داشته
یجلمش

فراغ خلا چون تهی بود ذات
بوش اولمق

ملا امل و مملو پر انباشته
طولمش

زراعت حراثت چو کشتن زرع
اکمك

چو مزروع محروث شد کاشته
اکلمش

حراست حمایت نگه داشتن
صقلیوب طوتمق

چو محروس محمی نگه داشته
صقلیوب دتلمش

فعولن فعولن فعولن فعل

طری و حدث نوخلو داشته
یکی اسکی دتلمش

القطعة ٩ للاخری

والغداء الاکل من طلوع الفجر الی الزوال والعشاء منه الی [illegible]

علم دانستن نقابت منقبت فضل هنر

مال نو طارف طریف کهنه اش تالد تلید

مستغل وضیعه آنچه غله بردارند ازو

طیب الاعراق باشد اصلهای پاک خوب

نهج منهاج صراط منهج مسلک طریق

چون لوا رایت علم شد الویه رایات جمع

حرفه و صنعت چه پیشه چون صناعات حرف

نعم استکشاف استعلام استخبار دان

فحص تفتیش تفحص جست جوی احوال

الف الفت دوستی حاذق مبصر دیده ور

مال ناطق چارپا و مال صامت سیم زر

شعر نرخ اسعار جمع حرث کشت قطف بر

صادق النیه چه مرد راست نیت راستی

شرعه و نهج سنن راه است خوی و راهبر

نضل تیر پراز قرینان در گذشتن با هنر

حصص انو دستکار محترف شد پیشه کر

دیگر استطلاع استفسار پرسیدن خبر

حذف چیزی از میان بردن مذکر فحل نر

قفر

قصر تقصیر است کوته کردن وا ماندن | فاعلش قاصر مقصر کوتهی باشد
قصر ایلمك کوتاهلق | کوتاهلجی قصلق

چون ملاقات تلقی و تلاقی و لقا | التقا دیدار و سیرت شد روش چمش
کورمك عادت یوریش

کن نهان داشتن مکنون چو پنهان داشته | نبل تیر نصل پیکان و درق جنه سپر
کزلوتمق کزلنمش | اوق پیکان دمرن

ادخار از بهر فردا توشه بنهادن است | مدخر توشه نهند چون نهاده مدخر
ارته یچون ازق قومق | ازق قویجی قویلمش

حیز و مرکز مقر و موطن و ماوی مکان | جایگاه بودنی مثلش محل و مستقر
اولجق یر

قطعهٔ عمرا که گفتم مثل او نشنید کس | گر ترا علم ادب باید بیاموز ای پسر
قطعهٔ عمرا که بن دیدم انک مثلن کمسه اشتمشدر | اگر سکا علم ادب گرکه سه اوکرن

فاعلات • فاعلات • فاعلات • فاعلات | وزن قطعه یاد گیر ای مایهٔ فضل هنر
قطعه‌نک وزننی ازبرله ای فضل هنر مایه‌سی

قصر
قصه
سیر
عادتلر
قلقان
ای اوغل

القطعة ١٠ الاخری

تعادل برابر شدن عدل تنک | حرج ضیق تنگی هضیق است تنگ
برابر اولمق دنك | طارلق طار

فضیلت مزیت فزونی وجه ‌‌ ‌‌ فضایل مزایا تاءنی درنك

ارتقلق ‌‌ ‌‌ ارتقلقلر ‌‌ اکلنمك

زکاوت کیاست فطانت چو دهنی ‌‌ ‌‌ دها زیرکی لب خرد ضبغ رنك

زیرکلك ‌‌ عقل ‌‌ رنك ‌‌ بویه

لبیبست داهی وکیس فطن ‌‌ ‌‌ ذهین زکی زیرك وخشف رنك

زیرکی ‌‌ لاغر جسم

دهاة است اکیای چون ازکیا ‌‌ ‌‌ همه زیرکان جو بی ظلف زنك

زیرکلر ‌‌ چاکر

رکاکت بود سست رای رکیك ‌‌ ‌‌ بود سست رای غلو شد غرنك

سست فکرلولك ‌‌ سست کوکلو ‌‌ بجغوشمق

یسار و غنا بی نیازی و غنی ‌‌ ‌‌ توانگر چو مرسال تیر خدنك

حاجتسزلق ‌‌ یای ‌‌ قوش اوقی ‌‌ قین

صنیعت چو کرد آر نیکست جمع ‌‌ ‌‌ صنایع چو جمع طبع چرك زنك

ایو صنیعت ‌‌ ایو صنیعتلر ‌‌ بولو ‌‌ پاس

لقا و تلقی چه دریافتن ‌‌ ‌‌ فتن فتنه ها و وغا و جنگ

اکلمق ‌‌ فتنلر ‌‌ صواش کوغی

نفاذ و مضا و رواج جواز ‌‌ ‌‌ رواذ و تردد و ناقرجنك

کچرلك ‌‌ کورنو ‌‌ باغرصق ‌‌ چنکر

تسوق

تسوق چه بازار جستن کساد
بازار اشمک

بود ناروائی صفا مروسنک
طاش بکرلک

عیاذ و تعوذ تحصن پناه

کرفتن سجیه شیم داب نیك
صفنجه دوغق خوی عادت

تبرج تَوَشّح تجهز بود

چه خود را بپیراستن رسغ چنك
کندی بزمک پنجه

فعولن فعولن فعولن فعل

نظر کن برای قطعه شوخ شنك
نظر ایله بو شوخ سنک قطعه

القطعة

11

الاخرى

افاده فائده دان مفید فائده ده
فائده ویرمک فائده ویرجی

کتیبه لشکر جمع آمده سمیدع مه
جمع اولمش لشکر اولو

فلاح فوز نجات وخلاص وارستن
قورتلق

صبیح مرد نکو روی عرد و مجوز کرد
ایو یوزلو کشی الکدکمه

ملاحظه شده باهم دکر نکه کردن
بربره بقمق

محاکمت چه بحاکم شدن سفر
حاکمه اولق

جلابه
ایوه

منازعت جو نزاع مخاصمت دعوی

کشاکش است مسخر زبون رعیت که
چکشمک زبون الا التنذغی

منجم انکه زوامی چند باز دهند
بورجن بوریچه کزورلر

مماطلت شده مطل مداقت تسویف

معجل انکه بمهلت نباشد استبطا
اولکه مهلتلو اولیه

موجل انکه بمهلت بود بلوغ وصول
اولکه مهلتلو اوله

مواهنت هنه وهن مداهنت سستی

خداع خدعه فریب ابتناف استیناف
الدمق

معاقبت چه کسی را عقوبتی کردن
کسنیه اشکنجه ایلمک

قضیه حکم و قضایا چه جمع استقلال
حکم حکملر

غذای روح بود نظم دلکشت دایم
دنکر غذاسی اول کوکله چکیجی نظملر اودایم

مفاضه جوشن سر دلاوی تنکه زره
چقلو دمر کوملک

زمان بدان هیبت شکوه عقده کره
زمان اوزمک هیبت دکم

درنگ ودیر شمردن غنود عنده
اکلنمک دانی کیچ صیمق
سته الکولک

رسید نشست ردی بد ملیح جید به
اوتیمک یرمز ایو

غودن و ودفه مرغزار و مزرعه دی
کاهلولک کسترمک چمن اکنلک

زسر گرفتن حافه کنار حاشیه زه
باشدن دوتمق قوکه کنار

معاقب انکه عقوبت کند غدر فره
اولکه اشکنجه ایلیه مکر

گران برداشتن است رحم چه باشد زه
اغر دوتمق اوغلن یتجغی

زآب نظم تو در صدف شود فربه
سنک نظمک صویندن صدف چند سمزاوه

مفاعلن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات	ز علم یک سخن از صد هزار گوهر به علمک بر سوزی یوز بیک گوهردن ییکدر
القطعة ۱۱	الاخری
نقصان زیاده شد کم بیش اکسک ارتق	غامر چو حسود شد بداندیش بر من فکرلو
اعزاز بود عزیز کردن عزیز ایلمک	مذهب چو شریعه راه دین کیش یول دین
اذلال اهانه خوار کردن خور ایلمک	بیطار بچشک مبضعه نیش اوبحی نشتر
تحلیل بود حلال کردن حلال ایلمک	جعبه است کنانه ترکش کیش اوق قیمی
تحریم بود حرام کردن حرام ایلمک	شارب چه بروت عنفقه ریش بیق صقل چه
خرم وشره و ولوع نهمت	ازود برقبل بس بیش حریص ارد اوکی
منهوم شره حریص اقبال	بنیش آمدن حمیم شد خویش الروکلمک خضم قوم

حریص

ابلاغ بود حريص كردن — مولع چه حريص شوكه چون نيش
حريص ايلك — اوج بچقلودكن — نشتر

سبروت خصاصه فقر عيله — درويشي و مان نخچه شد ميش
درويشلك — قويون

موسر چو غني ثري توانكر مسكين — و مقل معيل درويش
باي — كوچي يتر — ق

انعام بهيمه چارپايان — صالب تب كوم و جرح شورش
درد ايقلولر — اسيتمه — بلتو بوت

مفعول مفاعلن فعولن — در علم طلب سعادت خويش
علم استه سعادتكي

القطعة ١٣ الاخرى

تحسين چه نكو كردن تخليص رهانيدن — ارسال فرستادن ايصال رسانيدن
ايو ايلك — قورتارمق — ويرمك — ارشدرمك

اعراض چه بركشتن ايراد چه آوردن — اتلاف تلف كردن ايثاب جهانيدن
دندرمك — كتورمك — هلاك ايلك — صچراتمق

انظار چو امهال تأجيل زمان دادن — تنشير پراكندن تعذيب خراشيدن
زمان ويرمك — طاغتمق — طرملق

منظر چو موجل شد مهل چه زمان داد

مهلت ویرلمش

امداد مددها و اعداد فزونیها

مددلر ارتقلقلر

مقصور چه کم کرده مفقود چه گم کرده

اکسک اولمش یوق اولمش

مردود چه رد کرده مبرور پذیرفته

سوکلمش قبول اولمش

اعقاب چه فرزندان بعد از پدر مادر

اتدن آنادن صکره قلان اوغلنلر

چون تیه تکبر شد بزرگ منشی کردن

اولو تو کاولکی ایلمک

مضمون ضمیر نحوی معنای سخن تخمین

سوزه معناسی

ایلاج در آوردن اخراج برون کردن

ایچرو کترمک طشره ایلتمک

ریان بشخر چون برق نیی توبی زید

ملفون سنکلرکه یرتر

موحش چه رماننده ایحاش رمانیدن

اورکجی اورکتمک

تمییز جدا کردن تعریک چه مالیدن

ایروایلمک اوومق

خناق گلوگیر و تذویق چشانیدن

بغرودجی طدرمق

چون طیش سبکساری تسریح چرانیدن

یینی باشلولق اوتلتمق

تعزیر ادب کردن تشرید کفانیدن

ادب ایلمک سرکرآ

ارتلمک و کو ... مک

تلویث بیالودن تحریق درانیدن

بولشدرمق یرتورمق

تطنین بگمان گفتن تقطیر چکانیدن

گمان ایلمک طمزرمق

تغریق فرو بردن ادلال بنازیدن

بترمق غرق ایلمک نازلنمق

هر سر و کجا آند زین گونه خرامیدن

هر سرو قتی بو نوع صلنمق بلور

مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن ‌ ‌ ‌ حاجت نبود چون در نظم تو بنجیدن

در کبی سنک نظمکو طریقی حاجت دکلدر

القطعة ١٠ الاخری

تیقظ چه بیدار بودن بکاری ‌ ‌ ‌ غرور دست غفلت چه ناهوش یاری

اشدر اویانق اولق ‌ ‌ ‌ ایقمزلق

تتابع تواتر ترادف توالی ‌ ‌ ‌ تعاقب پیاپی شدن عون یاری

بر بری اردنجه اولق ‌ ‌ ‌ یاردلق

تصور تامل تفکر تدبر ‌ ‌ ‌ درویت چو فکرت چه اندیشه کاری

اندیشه اشلوکلر

غضاضت کمی وزیادت فزونی ‌ ‌ ‌ تأکد تمهد وثوق استواری

اکسکلک ‌ ارتقلق ‌ ‌ ‌ محکملک

چو عزت عزیزی و ناپافت بودن ‌ ‌ ‌ مهانت مذلت حقارت چه خواری

عزیزلق ‌ دخی بلمز اولق ‌ ‌ ‌ خورلق

تفجع توجع بود درد مندی ‌ ‌ ‌ انین ابتهال تضرع چه زاری

دردمندلکر ‌ ‌ ‌ زارلق

دقیق وجلیل است باریک واستبر ‌ ‌ ‌ تحرز تجنب چه پرهیزکاری

انجه ‌ یغون ‌ ‌ ‌ پرهیزلکلر

تبصبص

تبصبص تملق بود چاپلوسی — فروسیت است فراست سواری
دلکو جلک — آتلولق

تکلف تجشم جشم رنج برخود — کرفتن خجالت خجل شرمساری
رنج کندو اوزره — اوتانق — اوتنولق

تهاون توانی چه سستی نمودن — مصیف است مربع چه جای بهاری
سستلق کوسترمک — یازلق یایلا

نقاو زکاوت طهارت چه پاکی — نقی و زکی است طاهر چه آری
اریلق — آری

چو تهذیب تنقیح پاکیزه کردن — تهذب تنقح چه پاکیزه کاری
اری ایلمک — اری اولمق

مهذب منقح چه پاکیزه کرده — ضمان کفالت پذیرفتکاری
اری اولمش — قبول اتکلک

حدیثم چو در است واین در منظوم — بکوش تو باید بود کوشواری
سوزم دری کبیدر بو دزلمش انجو — سنک قولاغک کوکورکه کوپه اولا

فعولن فعولن فعولن فعولن — بعلم ادب کوش اکر عقل داری
علم ادبه دوش اکر عقلک واریسه

القطعة ١٥ الاخری

دربد روان وسیط وسط و وسط میان ‏ طرف عرض رجا و افق قطر کران

شهر قپوسی وجر ارته ‏ کوکه کنار

شد توقع چو تطلّع چو ترصّد ارصاد ‏ داشتن چشم بچیزی متحرّی بجبان

نسنه کوزدتمق ‏ دپوبجی

متوقع متطلّع مترصّد مرصد ‏ چشم دارنده رقیب مترقّب نگران

کوزدوبجی ‏ بقجی

چون تحلّی و تزیّن بود آراستگی ‏ متحلّی متزیّن بود آراستگان

بزنکلک ‏ بزنمشلر

طفو خفّت سبکی خف خفیف است سبک ‏ ثقل و ثقلت چه گرانی و ثقیل است گران

ینکلک ینکی ‏ اغزلق اغر

امن ایمن شدن و خوف مخافت بیم است ‏ ثقل بار و بنه و شوق جوانی توقان

ایمن اولمق قورقو ‏ یراب یلنکلک ومشتاقلق

مؤتمن آنکه امین است امانت گیرد ‏ امنا مؤتمدین است امانت داران

اولکه امین اوله امانت دته ‏ امانتدجلر

شد مبرّات محاسن همه نیکوییها ‏ مستتر پرده گرفته متطلّب جویان

ایولکلر ‏ پرده دتلمش استیجی

شر مخازی و فضایح همه رسواییها ‏ منهتک پرده دریده متکلّم گویان

رسوای لقلر ‏ پردهسی یرتلمش سویلیجی

رفع برداشتن ووضع نهادن سخن — كرم كردن متبسم متبشش خندان

كرمك قومق — اسجى ايلك كلجى

قوت ضعف توانایی وسستی ترید — سرد كردن متدمع متباكی گریان

كوجى يقلق سستلك — صوق ايلك اغليجى

عرض طولست چه پهنا ودرازی وسحر — نرخ دادن متردد دود ونسوز نالان

اين اوزنلق — نرخ ورمك اكى دللو عورتلو

انحطاط است فرود آمدن استغراق — همه را باز رسیدن علم وشيء نشان

اشغه كلك — دكلنه يتشمك

تركه آنچه ماند زكس از بعد وفات — خير وشر نيك بد ونفع ضرر سود وزيان

كمسنه آلدكندن صكره قلان نسنه

انتشار است تفرق چه پراكنده شدن — منتشر چون متفرق چه پراكنده پران

طغلمق اولمق — طغلمش بله

شد سلاطین غلامان دو صف اردو — خدم خیل حشم حاشیه خدمتكاران

اكى طرفدن اكى صف قالمق — خذمتكارلر

اب والد پدر ووالده وام مادر — چون ابوت پدری باشد وابا پدران

آته آنه — اتالق اتالر

والدان ابوان شد پدر ومادر بنت — دختر وابن پسر باشد ابنا پسران

آته آنه — قيز اوغل اوغللر

لدة همزاد و توالد چو نتاج زه زاد

اکز — دوغردوغش

حس ادراک چه دریافت حاسه نیز

اکلمق

پنج حس است بصر دیدن شم بوییدن

بش حسدر کورمک — قوقلمق

پنجمش ذوق چشیدن بود و عقل خرد

بشنجیسی — دتمق — اوص

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

چو بنوت پسری شد غذیه لهجه زبان

دل — اوغللق

مدرک آن عضو که با او همه دریافتن

اول عضو در انکله جمله نسنه اکلمه

توان

سمع بشنیدن چو لمس بسودن هوان

اشتمک — یوقلق — اول

آنک تیسیر علوم است همین است بدان

اول که علومک تیسیریدر همان در بل

چه معانی کند این نظم بدیع تو بیان

نه معنیلر بیان ایده سنک بو نظم بدیعک

ن

القطعة ۱۰۶ الاخری

نضار نقره ذهب زر شد در زرین

التون — التون اوجی

مشارفت بود اشراف اطلاع وقوف

مصادقت چو صداقت ولا و الانست

مکابرت چو عناد تعند استیزه

اعنی عناددار — انکارک

چه زید و رشدن قرظ رعشه وین

سوزداولق — سلاقو بوه

مخالصت چو مصافات دوستی ویژه

دری دستلی

هوا

موافقت چو وفاقست سازکار شدن
نفاق چیست دورویی منافقت دورویی
مکابدت چو معانات هم مقاساتست
بود شماتة الاعداء شادیی دشمن
تمکس است تواضع فروتنی کردن
چه طالبی که سعادت در آید از در غیب
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات

ممازقت چو خلافست خلف ناوین
ودید و ود و ولی دوست بکرد و شین
عناچه رنج کشیدن نظیف پاکیزه
کلال کند شدن کو و کدیه دزین
شموس سرکش اخضر چه اسب شبدیزه
مقیم باب ادب شو چو حلقه دزینه
رحیق باده صرف صراح امینه

القطعة ۱۷ الاخری

سبحان پاک است آن خدا سبوح قدوس است پاک

ایجاب واجب کردن موجب کننده فرد تاک
واجب ایلمک   واجب ایلیجی   تک

تاریخ پیدا کردن وقت مورخ فاعل است
وقت بلو ایلمک   وقت بلو ایلیجی

مستقبل است آینده وماضی گذشته تربه خاک
کلجک   کچمش   طپراق

اخیان خود ربا فاق محسوب شده یافته
اکلمق   اکلمش

مقسوم قسمت کرده وضمت چه عیب زاج زاک
قسمت اولنمش   ق   زاج

مستوجب مستحق لایق سزا وادو مشاع قسمت

نه کرده خبز وعیش است چو نان وقرص کاک
قسمت اولنمش   اتمک   بکسمت

تقدیم پیش اوردن تاخیر پس انداختن
الدوکترمک   کرویه اتمق

تحصیل حاصل کردن فاعل محصل جفنه لاک
حاصل ایلمک   فاصد اوجی   تکنه

تقلید

تقلید کار افکندنست در گردن شخص دگر

اشی کیمسنک بوینینه صلق

فاعل مقلد قیمت و یافوخ کله فرق تارک

صلجی باش دپه

ابرام احکامست چون اتقان چه محکم کردنست

محکم ایلمک

مبرم چو متقن فاعل مهلک بود جای هلاک

محکم ایلیجی هلاک یری

تخلیط شد امیختن تخریب درزدی کردنست

قاتشدرمق اغزلو ایلمک

سب مسبت قذف دشنام است مولم دردناک

سوکمک دردلو

چون صرف کردانیدن و صارف چه کرداننده شو

دوندرمک دوندرجی

مصروف کردانیده و انباز گشتن اشتراک

دوندرلمش ارتقداش اولمق

انها و انبا چون خبر دادن بود اعلام هم

خبر ویرمک

مُنْهِي و مُنْبِي چون بنی مُعلم چه فاعل فرخه چالک

نِسیان فراموش کردن نابی فراموش کار شد

مَنْسِی فراموش کرده. وغوراست غایر چون مغاک

سَهْل الْمَأخَذ آنچ کوآسان همی آید بدست

دولت چه معروف دول جمع است لوخ آمد سکاک

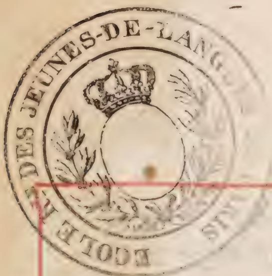
صعب المرام آن چنیز کو دشوار همی آید بدست

تجدید نو کردن تجدد نو شدن نیز سماک

مرحوم رحمت کرده. و محروم نی دو زی بود

تهویل ترسانیدن هایل چه کاز هول ناک

ایضاح

ایضاح روشن کردن واضح چه لایح روشنست
روشن ایلمك — روشن

شد لاابالی آنکه او از کس ندارد هیچ باك
اولکه هیچ کمسه‌دن قورقمیه

مستفعلن مستفعلن مستفعلن — در علم کوش ای جان من تا کوییت روحی فداك
علمده چالش ای بنم جانم تا بنم روحم سکا فدا اولسون

این قطعهٔ غرای من شعریست در بحر بیان — ای شعر تو نظم گهر وی گوهر نظم تو پاك
بو بنم غرا قطعم شعردر بحر بیانده — ای شعرك شوکه گوهردر ای دیسنك نظمك گوهری اریده

۱۸

الاخری	القطعة
حسب آل و اصل نکو نفع پند	حریر است دیبا و سندس پرند
آل — ایو آصل — اوکت	ابریشم
بود قیمتی کیف چون نیف اند	ثمن شد بها و ثمین و نفیس
قیمتلو	
رزین است آهسته قداحه زند	وقار و رزانت چه آهستگی
اکل — چقمق	اغرلق
بلندی و عالی و سامی بلند	علو و علا و سمو و سما
یجه لك — یجه	

اشادت چو تنویه افراشتن — ذلیل است خود و عز بزار جمند
یجلمق — خور — عقللو

غیاث مغیث است فریاد رس — جور است شاذی و غمیه نژند
فریادرسی — شاذلق — قیغو

مناظم چه پیوستگیها قریع — کرینه عقال است غل قید بند
اولشقلو — اوکرتلنش — بقغی باغ

قباحت سماجت چه زشتی قبیح — سمج زشت زنج است بونتی کند
چرکینلک — چرکین — توقو — قیرمق

مناب نیابت بجای کسی — بود ایستادن و هو شد کمند
کمسنه یرینه طورمق — کمند

وصب چون وجع درد وجاع جمع — وجیع وجیع وصیب دردمند
اغری — اغرلر — دردلو

ثواب مثوبت چه پاداش نیک — مثاب آنکه اورا ثوابش دهند
ایو عوض — اولکه که ثواب دیرلر

عقاب عقوبت چه پاداش بد — تعب رنج ضیر و مضرت گزند
اینکلیج — یرمز عوض — اکر — زیان

عتابست توبیخ چون سرزنش — معاتب کسی کو عتابش کنند
بشقوتش — اولکه اکا عتاب اده لر

فعولن

فعولن فعولن فعولن فعولن — غنیمت چه مال و غنم گوسفند

مال قیون

لغتهای این قطعه را یاد کن — که باشی ز علم و ادب بهره‌مند

بو قطعه‌نك لغتلرين ازبرله — كه اولاسن ادبدن علمدن نصيبلو

القطعة ١٩ الأخرى

رتبه و منصب درج پایه و خفض حجی — خوجه و زنبق است چون گل سرخ سمن

بصمق جقمق — قوزکه

یاسمین زنبق

عقد چه بند انعقاد بسته شدن منعقد — بسته و منزل نزل جای فرو آمدن

باغ بغلو اولق — بغلو اولمش اشمه انجکه یر

ملجاء منجاء کنف صیصیه طی پناه — عاتق عذرا بود گردن دوشیزه زن

قلو صغنجق یر — بوین قز اغلن

متن مناعت حصانت چو ثقت محکمی — حصن حصین وثیق محکم اتان لگن

برکلک — برکه طوز لکنی

سده چه درگاه باب در عتبه آستان — دمنه نشان سرای جمع وی آمد دمن

قپو اوکی قپو اشک — سرای نشانی انکز جمع

شکو تشکی شکایت گله کرد شغف — پرده دل نفس جان جرم جسد جسم تن

گله ایلر — یوکه یردسی ف گوکده

شاکی وهم مشتکی چون متشکی شکی — آنکه شکایت کند درع بود بیرهن

اولکه شکایت ایلیه — دمر کوملک

مجمع محفل بود انجمن مرد چون — مأتم ازان زنان مجلس حفل انجمن

اردرنکی — عورتلر درنکی — درنک

منتفع آن کس که او نفع برد سود — منتفع به کز و نفع برند شچو من

اولکه نفعالن — اصیه — اولکم اندن فایده دوته لر بنجلین

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعل — نظم تو گوهر فزا لفظ سخن تو شیرن

سنک نظمک کوهر ارتجدر

القطعة ٢٠ الاخری

رجحان فزونی راجح چه افزون — داخل درون وخارج چه بیرون

ارتقلق — ارتق — اچرو — طشره

حسن عقیدت نیک اعتقادی — صحت درستی بنیاد قانون

ایو اعتقادلق — درستلک — اصل

قسط نصیب است حصه چون — سهم بهره قیفات هامون

قیم — او — وزیه

اسهاب اطناب اکثار تطویل — بسیار گفتن کم چند دم خون

چوق سویلمک — نج — قان

نفع صح

سخن

فسحت

فسحت فراخی حشمت بزرگی
کینکلک الولق

مالک خداوند ملاذ جمعش
۷ نسنه اسی اکن جمو

حدت چه تیزی شدت چه سختی
۸ تیزلک قتیلق

شریر بسیار شرست خیر
چوق شرلو

تکلیف رنجی بر کسی نهادن
کیشنک اوزرینه رنج قومق

باشد جلادت جلدی تجلد
چوقلک

مفعول فعلن مفعول فعلن

رفعت بلندی گنجینه قیطون
یوجه لک خزینه

دستور داد چون عبد مأذون
دستور ویرلمش قول

ابلق چه پیسه وادهم چه شبگون سیه گون ح
الجه قره آت

بسیار خیرو اناکی بود دون
چوق خیرلو نکس

جلد است چابک چون رقیه افسون
ف ف

جلدی نمودن الان اکنون
چلتلق کوسترمک شمدی

ذهن تو نازک طبع تو موزون
سنک ذهنک سنک طبیعتک موزوندر

القطعة ۱۲ الاخری

عنایت است معونت معاونت
یاردم اتمک

یاری لیاقت است جدو جهد جری سزا واری
لایقلق

بشارو بشر و طلاقت گشاده روی شدن
اجق یوزلو اولق

تبرع است بدادن نه بر سبیل وجوب
واجب اولمدق یر نسنه ویرمک

چو زهد و متدین ورع بود دیندار
دینک آر

معظمات امور است کارهای بزرک
اولو ایشلو

مواظبت چو دوام ملازمت در کار
برا شن

مواظب است ملازم مداوم آنکه بکار

بود جلایل اشغال شغلهای بزرک
اولو ایشلو

محافظت چه نکهبان شدن بهم دیکر
سقلیجی اولمق بر برینی

ممارست چه مرس سخت باز کوشیدن
قتی ورشمک

بشیر مژده دهنده ملاسه همواری
مشتلق ویرنجی — دوزلک

دهنده شد متبرع مصاحبت یاری
ویرجی — یارلق

تزهد است و تدین ورع چه دینداری
دیندارلق

رقاد رقده چه خفتن سهر چه بیداری
ایومق — اویقلق

همیشه بودن تعطیل و عطله بیکاری
همیشه اولق — ایش سزلک

همیشه باشد لا نه بلی نعم آری
ییق
اولکه براش اذر نه دیم — اوت

چو عرف لطف لطیفه لطف نکوکاری
ایو ایشلو اولک

سفاهه نی خرد که صحو حزم هشیاری
عقلسزلق — ایقلق

تعذر است مشقت صعوبه دشواری
صربلق

تاه نواست

تا نه تق است تنوق نکو نظر کردن

ابو نظر ایلمک

سفیر صلح کنند برایه بیزاری

صلح ادجی بیزارلق

بود مقدمة الجیش جمع پیش آهنگ

چری نیك اوکی

کجی دلیروا مارت سپاه سالاری

برادر بکلک

چو ساقه باز پسینان میمنه سوی راست

چری نیك اردی چری نیك صاغ یمنی

چه میس چپ لشکر غلس شب تاری

چری نیك صول یکی قره نکه

مفاخرت چو مباهات فخر نازیدن

نازلنق

نجیب مرد کرامی و ذمه زنهاری

اولو کشی خراج کزار

عزیز مصر شوی کز بمال و عزت و جاه

اکر مصرك عزیزی اولسن مال الاعزتله منصب ایله

ولی چو بی هنری پیش عاقلان خوری

ولی چونکه بی هنرسن عاقللر اوکنده خورسن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات

عزیز ملك جهانی اکر هنر داری

جهان ملکنك عزیزیسن اکر هنرك وار

القطعة — الاخری

قمشی

صفه

تجرع فرو خوردن خشم و می

خشم ۳ فی سچی یتوق

قلم کلك حلفا قصب دوح نی

قمش

ف

ملك پادشاه ملوك است جمیع

ف

اکابر بزرکان سلطان چه کی

اولولر سلطان

کهولت دو موتی دو موییت کهل

قوجالق قوجه

دناءت خساست رذالت بود

وضیع و خسیس سفیل و دنی

دنیت مصیبت الم رنج جمع

الم

بلا ازمودن بود نازله

صنمق

محابا و ابقا چه ازرم فرع

حرمت

فعولن فعولن فعولن فعل

زمستان شتا و خریف است دی

قیش گوز

سفالت فرومایگی قلس قی

آلچق اصللولق قصمق

چو ازل فرومایه ایان کی

آلچق اصللو قچی

مصایب رزایا و نوب نی

سکر

بلای فرو امد انزی تی

اشفه الحق بلا از

فن شاخ غرق عرق نیخ وخوی

بداق

ندیدی کسی در جهان مثل وی

جهانده کمسه انک مثلنی کورممشدر

القطعه

چون تسبحت ناز کردن شد دلال غنج ناز

ناز ایلمک ناز

الاخری

شعشعه می را باب امتحان شوشو ذر از

شرابه صو قوشمق اوزن

الکتاب

اکتساب اندوختن شد مکتسب اندوخته

قزنمق قزانلمش

اشتیاقست و تشوق هم صبابت ای [illegible]

اقتباس استفادت فایده بگرفتن

فایده دتمق

تربیت تربیب پروردن مربی پرور

بسلمک بسلنمش

اتباعست تتبع چون تقیل اقتدا دگر

مقتدی متبوع شد آن کس که دگر

اوزرینه

اول کمسنکه انکا اویجه کورلر

استفاضت فاش گشتن مستفیض شایع است

فاش ایلمک

رعب تهدید تهدد وعد و تخویف وعید

خامل الذکر آنکه نی نامست نی نامی خود

اولکه ادسزدر ادسزلق

انقضا سپری شدن کالی المصالح کار

تمام اولمق

ساز

اشوه زنجی

آرزومندی نمودن ماز به حاجت نیاز

حسرتلنمقلق کسترمک

نیاز

مستفید مقتبس فاعل مؤلف دلنواز

فایده دتجی

کوکل اوخشیجی

شد مربی پرورنده هم مربیه و ابرق

بسلیجی

فراز

یقشی

کس رفتن و تدروج تذروبط قاز

کمسنکی ارده گیتمک

سکلون

قاز

تابعست مقتدی در پی دونده لغز از

کمسنک اردنجه کدیجی

[illegible]

فاش افشا و اشاعت فاش کردن سر راز

انکار

فاش ایلمک

راز

هول ترسانیدن دالی و مولی سرفراز

قورقتمق

اولو کشی

ادعا دعوی نمودن مسجد جای نماز

دعوی کسترمک

نمازلق

ربّ ترشیح است پروردن مرشح پرور — صقر اجدل چرغ قشقم کرکس بازی باز

بسلمک بسلینش — چقر طغان و طغان

استقامت ایستادن راست صایب مستقیم — راست قیل آهنکر منفیخ دم مقراض کاز

طوغری طورمق — طوغری دمرجی کورک صندو

جنس نوع اسلوب ضرب صنف فن یک کونه شد — جمع او اجناس انواع فنون شکله ساز

بر دورلو اولمق — انکا جمع بر تریدغی سکه

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن — قطعهٔ غرّا نکر در شیوه و شوخی و ناز

غرّا قطعه کور شیوده شوخلقده نازده

القطعة ۴۳ الاخری

بشارت مژده و میمون خجسته — تفقد بازجستن خرمه دسته

مشتلق قتلو — یاوقلمش استمک کاغد دستسی

تقلد کار در کردن کرفتن — منوط آویخته مربوط بسته

اشی بوینینه دتمق — اصلمش بغلنمش

وسیله قربت نزدیکی قرابات — وسایل جمع مبهم کار بسته

یقنلق — یقنلقلر بغلواتی

توسل چون تقرب قرب جستن — ازاحت دور کردن نبت رشته

یقنلق استمک — اراق ایلمک بتمش

تنقم

تنعم ز نیستی با ناز و نعمت
نازلو نعمتله دولتلك

قنوط و خایب و مأیوس نومید
امیدسز

مضایق جایهای تنگ یا بست
طار یرلر

مخاوف جایهای ترس و بیم است
قورقولو یرلر

چه زفت و لئیم زبون خسیس
مشقلو صیقلق

وظیفه کار هر روز وظایف
هر کون اشی

مدیح و محمدت مدحت ستایش
اوکمك

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

القطعة

تکاسل کاهلی مغلول شسته
کاهلق یونمش

سقم بیماری و معلول خسته
صیرولق

خبب پوییدن قاعد نشسته
یلمك اوتورمش

نجیح و مفلح و فایز چه رسته
قورتلق

طلب جستن بو مطلوب جسته
استمك استنمش

چه جمع منکسر منقص شکسته
المنجمع صنمش

محامد جمع فستق حیست پسته
اکمکجیو کلناد انجی

نقیض العهد شد پیمان شکسته
عهد صنمش

الاخری

سیّد ودودت سیادت وسودت چه مهتری — حسن جمال خوبی وجودت بهتری
اولولق — کوکچکلک — یکیلک

سید شریف مهتر وسادات مهتران — جند وسریه لشکر وجندی لشکری
اولو — اولولر — چری — چریلر

رزق است روزی دادن ورزاق روزی — مرزوق روزیمند واخوت برادری
رزق ورمک — رزق ویجی — رزقلو — قرنداشلق

انصاف معدلت نصفت عدل نصف قسط — داد انتصاف داد ستادن بلا توی
داد المق — یشلق

عادل چو عدل منصف مقسط چه دادگر — حاکم حکم چه داور وحکم است داوری
قاضی — قاضیلق

اکراه کره جبر چو اجبار با ستم — بر کار داشتن چه نبوت پیمبری
کوجیله — اشه اذرنه اولمق — پیغمبرلق

اکماش انکماش بکاری شتافتن — صایغ چه زرگرست صیاغت زرگری
بر اشه اولمک — قیمجی — قیمجیلق

ارعاء استماع بود گوش داشتن — چون مشتری خریدن خریدار مشتری
قلق دتمق — صتون المق — صتون الجی

حفظ خلاق کفیل بود شخص بهر چون — مخطوط بهره مند دلالت چه رهبری
اولو — اولو — قولاغوزلق

اکتماش

الهال

اهمال اهتمال چه مهمل کذاشتن — مهمل فرو کذشته و ثروت توانکری
صلوورلمك — صلوورلمق — بایلق

کبوت بسر در آمدن اسب چون لغز — مهتر بکونز کاه تساوی برابری
ات بشی ازرنه کلمك — کجحق — برابرلق

اذناب کهتران نواصی چو مهتران — عامل چه کارده اروتهور دلاوری
اوکونلر — کجلو — عملوار — بهادرلق

حب دوستی و بغض عداوت چه دشمنی — عمال عاملان شد عدوان ستمکری
دوستلق — دشمنلق — عاملر — ظالملق

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن — داعی بنام تست نشان سخن فری
داعی سنك ادکه در سوز سیکلك

تا شعر تست معجزه آیت کلیم — وان شعر دیکران شده چون سحر سامری
تا سنك شعرکدر کلیم آیتنك معجزه سی — معنی اول غیریلرك شعری سحر سامری کبی اولمشدر

القطعة ٦ — ٣ الاخری

عدو تعداد و حساب اشمردنست — اعتداد اندر شمار آوردنست
صیمق — صایویه کترمك

عاطفت رأفت چو شفقت مرحمت — مهربانی انجماد افسردنست
شفقتلولق — طکلق

شد عواطف مهربانی ها و عطف
شفقتلولق لر

شعر انشا چیزی از خود گفتن است
کندو کندودن نسنه ایتمک

شد تقاضا اقتضا درخواستن
دلمک

چون ترافع شد تحاکم مرد مان
ادمیلر

فارغ البال است چون آسوده دل
فارغ کوکللو

استمارت شد امیری خواستن
بکلک دیلمک

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

چون تعطف مهربانی کرد نست
شفقتلولق ایلمک

فاعلش منشی و عصر افشردنست
ایدیجی صقمق

مقتضی فاعل اذی آزردنست
ایجتمک سکمک

هم دکر را پیش قاضی بردنست
بر بری قاضی‌یه اوکنه التمک

اصطباح از صبح دم می خوردنست
صباح وقتنده می ایچمک

قتل کشتن موت میته مردنست
دیلمک اولمک

علم جستن لازم هر کردنست
علم استمک هر بویه لازم در

القطعة ۲۷ الاخری

تیز خرمی جستن مغنی چون سرا نیدن
اریلجی شادلق

فشل بد دل شحن موصل مبلغ شد رسانندن
یورکسز کوکللو ادنجی

سهولت

سهولت یسر آسانی چو کلفت عسر دشواری ‏— فضا و رحبه و وسعت فراخی وازد اینده

ضمیر اندیشه دل شد ضمایر جمع مستعجل ‏— مسارع مسرع عاجل مبادر چون شتابنده

حفیظ حارس حامی چو ضابط صاین راعی ‏— نکه دارنده و عزیمت عازم شد شتابنده

مروت مردمی فتح ظفر نصرت چه پیروزی ‏— مساعی سعیهای نیک و جاهد رشد هراسنده

شجاع باسل باطل دلیرست جسارت چون ‏— تجسر چیرکی کردن مودی شد کزارنده

نقاوه بهتری چیزی نفایه بدترین چیزی ‏— جماد آنچه بیفزاید نمی فزاینده نامی

مهنا چون گوارین مهیا چیزی آماده ‏— تمنی آرزومندی هنی سایغ گوارنده

مواخات اخا باهم گرفتن دادری حدت ‏— نوی حریت آزادی جیحو آزدرق بنده

تألف دل بدست آوردن استحقاق انتجاب ‏— سزاواری مباهی مفتخر فاخر نازنده

قنوط خیبت حرمان ایاس و یاس نومیدی — یوس و آیس و قانط چه نومید و خلق زنن

امیدسزلک — امیدسز — یلدطون

تمرد سرکشی کردن تکاسل کاهلی کردن — عداوت دشمنی خرقه رکو نساج بافند

اونه کوکلک ایلمک — کاهللک ایلمک — دشمنلک — بزپارسی — طقوجی

ادانی و اقاصی شد چه نزدیکان هم دوران — مهارت بینش دانستن چو ماهر بینا دانند

یقنلر — اراقلر — ای بلمک — ایو بلیجی

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن — بیاد از سحر من دارد سخن معجز نمایند

بنم سحرمدن یاد وارد معجز کوزیجی سوز

القطعة ۲۸ الاخری

ظاهر چه پیدا تابد کشنده — باطن نهفته قاتل کشنده

چکیجی — کزلو — دپلیجی

ابداع انشا ایجاد و تکوین — چون هست کردن کاین شونده

وار ایلمک — اولیجی

منشی و مبدع موجد مکون — صانع چه فاعل فاعل کننده

وار ایلیجی — ایلیجی

طوع و اطاعت چون انقیادست — کردن نهادن مملوک بنده

بوین قومق — قول

منقا

منقاد و طایع گردن نهاده ‌‌ — ‌‌ منظر چه دیدار اکل خورنده

بوین قوش ‌‌ — ‌‌ یوز ییجی

ترویج ترویه آسوده کردن ‌‌ — ‌‌ اکل است خوردن ذایق چشنده

ترفیه ئیج دینمک ایلمک ‌‌ — ‌‌ یمک دادیجی

میمون سایغ کار مبارک ‌‌ — ‌‌ راعی شبان و راتع چرنده

مبارک اتی ‌‌ — ‌‌ چوبان اوتلیجی

خیال فارس راکب سواره ‌‌ — ‌‌ راجل پیاده جاذب کشنده

اتلو ‌‌ — ‌‌ یایق چکیجی

تفریط تقصیر کم کردن از حد ‌‌ — ‌‌ اشمط دو موی قاطع برنده

حددن اکسک ایلمک ‌‌ — ‌‌ قرغلغی کسیجی

افراط فرطست از حد گذشتن ‌‌ — ‌‌ احمس دلیر و ضارب زننده

حددن کچمک ‌‌ — ‌‌ بهادر اورنجی

اغساد و املاق درویش گشتن ‌‌ — ‌‌ ورقت جزای ماشی رونده

درویش اولق ‌‌ — ‌‌ ایرلق یوریجی

معسر چو مملق عایل چه درویش ‌‌ — ‌‌ حرقت چه سوزش عادی دونده

ف درویش ‌‌ — ‌‌ کوینش سکردیجی

ضرا و سرا رنج است و راحت ‌‌ — ‌‌ قلعه چه بار و خندق چه کنده

ف ف ‌‌ — ‌‌ ف خندق

مغلوک و منکوب نکبت رسیده — حفر است کندن حافر کننده

قتلق ارشمش — قزمق — قزیجی

تقویم و تثمین قیمت نهادن — قیمت بها و معطی دهنده

قیمت قومق — بها — ویریجی

انعام و احسان افضال نکوئی — کردن مقوم قیمت نهنده

ایلک ایلمک — بها قوبجی

مفعول فعلن مفعول فعلن — شاهان عالم پیش تو بنده

عالمك شاهلری سنك اوکگده قوللر

القطعة ٩ الاخری

صدور

جبر شادی جبر بستن شود دانستن — باز گشتن بذر کشتن قصر نشستن ضم بود

ساذلق — بغلق — بلمك — کرو دونمك — اکمك — یومق — یوغون

نشان

نامهٔ سلطان چه منشور است توقیع نشان — اصل آن اندر لغت ریشست بر پشت ستور

سلطان نامه سنه دینور منشور — انکه توقیع نشان دیر — انك اصلی لغتده یاغر بر تدر داور (?)

چیست استخراج استنباط چون شعر و سخن — چیزی از خاطر برون آوردنست عرض سرور

نسنه خاطردن طشره کتورمک — قفقلو (?)

فاعلن مستخرج و مستنبط و منت سپاس — لیت شعری کاشکی دانستمی هیهات دور

منت — انکه فاعل — اراق — نولیه بلیدم

خرس (?) کوی وت (?)

اسماحمد (?)

25

استماحت التجا باشد عطا درخواستن
بخشش دلمك
مستمیح چون مجتدی خواهنده و قوت زور
عطا دلنجی — قوت

التباس اشتباه وشبه پوشیده شدن
اورتلو اولق
ملتبس چون مشتبه پوشیده النسل بود
اورتلو — اونمد اوغلی

مطمح و مرموق و ملحوظ آنچ در وی بنگرند
اولکم انی نظر ایدرلر
استراحت روح آسودن و طوبی آمد تنور
دکلنمك — دوقنور

تعبیه و تنظیم واهبت ساز لشکر ساختن
لشکر یوغون دوزمك
سوق بازار است سکه کوچه و مشوار تور
بازار — قوشلاق بزار — طوار الجاق بازار

امتحان و محن و مخبر اختبار و تجربه
سبر و خبرت آزمودن اکمه اعمی چه کور
صینمق — کوز سز

ممتحن مخبر چه جای آزمایش احتقار
صینمجی یر
امتهان اذلال اهانت خوار کردن ذره مور
خور ایلمك — قرنجه

بغی طغیان ضلالت گمرهی باغی بغی
ازغونلق
ضال و طاغی گمره هیتچه مرد قهر کور
ازغون — الو — سله

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
صد رخود یکی ز حکمت تا شوی صدر صدور
کند و کوکسلو حکمتدن بو ایله تا الولارك اولوسی اولاسن

القطعة ٣ الاخری

حفاوت مهربانی سحر نیز نك

شفقتلولق سحر

سعادت نیك بختی شد شقاوت

ایو بختلو

دواعی چیزهای کو کسی را

نسنه لر که کسیه اشدن اوقیه

سریع الانقیاد آنکس که فرمان

اول کمسه آسانلقله بیرق الور

عسیر الانقیاد آنکس که فرمان

اول کمسه که کوجله بیرق الور

محبت دوستی محبوب مکروه

دوستلق

چه وفره مال و توفیر است تثمیر

مال وافر

چه استیحاش شد تاسه گرفتن

تاسه دلق

تغافل خویشتن غافل گرفتن

کندی غافل

حفی شد مهربان همت آهنك

شفقتلو قصد

چه بدبختی بود مصمت چه یکرنك

یومز بختلو بو رنك

بکاری خون و عاقل چه هوشنك

اصلو

بآسانی برد قاید چه سرهنك

چوری باشی

بدشواری برد فرسخ چه فرسنك

فرسنك اون اکی بیك ادم بیر

خوش ناخوش ادب چون اذبه فرهنك

ایو یومز ادب

زیادت کردن مال و خلق نیك

مال ارتوق ایلمك ایو عادت

چه مستوحش بود فاعل وله دلتنك

تاسه دکجی حیران

صلابت سختی معلوق اونك

قنلق

یای

وقایع

وقایع واقعات افتاد بینها — وقوع افتادن واعرج بودنلك

دشمکلر — دشمک — اقسوق

مواقع جایهای اوفتادن — لقاح حمل بار و حمل شدنلك

دشمک یرلری — یک — دنك

چو مستقصی بود کوشنده در کار — عبق بوی خوش نارنج نارنك

اشن ددشیجی — دنلو قوقو — نارنج

مفاعیلن مفاعیلن فعولن — مراهمت فراخ دستی دلتنك

همتم بولسه الی طار

القطعة ۱۳ الأخرى

بلیغ مرد سخن دان فقه دانایی — جنیبه دوتای بصیره بینایی

سوز بلیجی — بلجك — یدك — کورزلك

ترفع است تفوق چه برتری جستن — قوی قدیر توانا قدیر توانایی

یجه لك استمك — جزیتر — تحمیترلك

حصافه پرخردی تولیت عمل دادن — مولی است عمل دیده شبیبه برنایی

عقللولق — عمل ویرمك — عمل ویجی — یکیتلك

فؤاد دل متولی عمل بگیرنده — رغد فراخی عیش و مرح تن آسایی

کوکل — اشد ویجی — دیرلك کیکلکی — راحتلق

است

مشاکلت چو مثالست شبه ماننستن

بکزمک

چو مارد متمرد مرید شد سرکش

اونکو

ممالحت شده نان نمک بهم خوردن

طوز اتمک بله یمک

متابعت تبعیت چه ز پی روی کردن

کمسیه اویمق

مجاوزت چو تجاوز گذشتن از حد

نسنه کچمک

مخاشنت چه درشتی ملاینت نرمی

درشتلک یموشقلق

چو امتداد و تمدد بود کشیده شدن

چکلش اولق

تبدلست تغیر ز حال گردیدن

حالدن دونمک

مبدل متغیر ز حال گردیده

حالدن دونمش

شبیه مثل چه مانند و نطق گویایی

بکدشی سویلیجیلک

مراد تست ابا سرکشی و خودرایی

اوتکولک وکندوه کرچلک

علی حده بجداگانه وحده تنهایی

ایرو ایرو یلکوزلق

شهامه تیزدلی شد صرامه برایی

تیزکوکللو کسکنلک

نظیر کفو چه همتا کفاء همتایی

بکدشی بکدشلک

فضیحت است خرابی چو خزی رسوایی

رسوایلق

صباحت است وضائت بهاء زیبایی

کوزللک

غضاضه تازه شدن معرفت شناسایی

تازه اولمق بلمقلق

بطون نهان شدنست ظهور پیدایی

کزلو اولمق اشکارالق

مفاعلن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات

القطعة

امر مفروض کار فرموده
بیورلمش ایش

استزادت زیادتی جستن
ارتقلق استمك

بر و بحر است خشکی و دریا
قورو دکز

عامر و غامر آبادان و خراب
معمور

حرکت جنبش و سکون آرام
دپرنمک ایسم طورمق

چون هیاط و میاط آمد و شد
کلمک کتمک

سعد و نحس است فرخ و وارون
قوتلو قوتسز

زاغ حسن خرامان چو سرو می‌آید
حسن باغندن صالنوق سروکبی کلسن

الاخرى

مستریح مرفه آسوده
دکلنمش

مستزاد و مزید افزوده
ارتمش

قول گفتار لغو بیهوده
سوز فایده‌سز

قصر کاخ و مطین اندوده
کشک صوانمش

زبده شیر از مسکه پالوده
سوزمه یوغرت ترياغی

وهده جای نشیب تل توده
انیش

شد ملطخ ملوث آلوده
بولاشمش

حیض بیض است تنگی و سختی

طارلق قتلق

نقض و ابرام چون شکست درست

صنمق بتون

بعد دوری و قرب نزدیکی

ارقلق یقین لق

چون صغیر و کبیر خرد و بزرگ

کجی اولو

فاعلاتن مفاعلن فعلن

القطعة

تبشیر مژده دادن ایهام و اهتمام

مشتلق ورمک

تفویض کار را بکسی واگذاشتن

ایش کیسه اصمرلق

ترکیب بنیت است نهاد و سرشتگی

نسنه نک بنیاد و طبیعتی

ویغورلش

جمر اخگر دخان و دخ دود

اود کمورنی دتون

ریه شش قلب دل معاد ود

اویکن کوکل بغرسوق

حنطه گندم مکیل پیمود

بغدی اولچولمش

کلس صاروج هرچه شد سود

کرج اکلر هرنه کم صونر

کس چنین قطعه هیچ نشنیده

کمسه بویله قطعه هیچ اشتمشی

الاخری

همت جد گرفتن کار است اسم نام

ایش جد دتمق آد

فاعل مفوض است حشاد مراد کام

اصمرلنجی توکل توکل دلکی

جمهور شد جماعت بسیار خطو کام

چوق جماعت ادم

تفویت

تغویث واستغاثه چه فریاد خواستن — ملهوف در پناه گرفته ذلول رام

فریاد دلمک — شفقت صغن د تیق — یواش

خیل اسب واعتضاد وتقوی چو اتیاد — نیرو گرفتن ازرق واکهب کبود فام

آت — قوت د تق — کوک

امنیت آرزو ومتقوی چو معتضد — نیرو گرفته صبح ومسا بلم ادشام

آرزو — قوت د تلمش — ایر اخشم

اقوات قوتها شد واوقات وقتها — قوت توشه وقت که وقرض دین وام

قوتلر یعنی ازقلر — وقتلر — ازق — وقت — ادنج بورج

ایقان بیکمان شدن اسناد استناد — چون پشت وازیادن وسطح است سقف بام

کمانسز اولمق — ارقه قومق — طام اوستی

تذکیر پند دادن ومسند چو مستند — شد پشت وازیاد وحلقوم حلق کام

اوکت ورمک — ارقه قومق — بغاز

سر وعلانیه شد وپنهان واشکاد — تقویل اعتماد نمودن شکیمه کام

کزلو — آشکار — اعتماد کسترمک — اث غزلغی

عیش است وعیشه زیستن وقصد اقتصاد — باشد میانه رفتن فجر وغوای بام

دریلک — اورته یوله کتمک — ادنه

خمار مخمور نده ومخمور می زده — خمار می فروش شبکه چون حباله دام

سمجی ایچجی — ایچجی — اوریش — سمجی ساتجی — دوزق

قرقه می و صبوح می بامداد و نقل — شدمی های باده‌نا جود و شنکام
صباح ایچکی تنجه — ینجی — سیجنک یسانی — طلو

کاس دهاق ساغر پر می بود غبوق — باشد می شبانه و قارون کابین جام
ممتلی طولو شوق — کجه ایچکی جی

ساغر

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن — در علم کوش تاکه شوی مرد نیک نام
علمده دورش تاکه ایو آدلو اولاسن

القطعة ۴۳ الاخری

مصالح مصلحتها رای دیدن — نقلخ فخز کردن لقط چیدن
مصلحتلر کورمک — فخر ایلمک — دوزمک

چو صنع و اصطناع و خیر صفوت — نکویی کردنست و بر گزیدن
ایلک ایلمک — ارزندلمک

مودت مهر و اینا بر انش دادن — وقار آهستگی سکون آرمیدن
سوکو — غصه ده انس اولمق — اغیرشلولق — ایسم طورمق

چو استیناس باشد انس جستن — نفور و وحشت و نفرت رمیدن
انس ایستمک — اورکمک

مزاج و خلط آمیزش چو اخلاط — چه جمع خلق و نشأت آفریدن
قاریشق — یرتمق

عناصر

عناصر چار طبع است و طبیعت
درت طبیعت

حرارت چون سخونت حر گرمی
ایسلک

برودت سردی و بارد چه سرد سست
صوق سوقلق

~~برودت سردی و بارد چه سرد سست~~

یبوست خشکی و یابس چه خشک است
قورو قورولق

حلاوت حلو شیرینی و شیرین
طتلو طتلولق

حرافت تیزی و حریف تیز است
یغ یغزلک

حموضت ترشی و حامض ترش دان
اکشی اکشلک

ملوحت چیست شوری ملح شور است
هوزلو هوزلق

سرشت و قلم شد ناخن بریدن
درنق کسمک هرنسنک اصلی

سخین و حار گرم و قط بریدن
ایسی صمسلک

متانت محکمی ادعا شنیدن
برکلک ایشتمک

رطوبت چون تری رطب تر دان
یاشلق یاش

تضوع ضوع بوی خوش دمیدن
کوکجک قوقو قوقمق

مرارت تلخی و ثبت چهیدن
اجیلق سکریمک

بشاعت ناخوشی مبلغ رسیدن
طتسزلق ارشمک

تطیر فال و طیر ورت پریدن
فال طتمق اچمق

نحافت لاغری مسجد دویدن
ارقلق یکوردمک

جلای دوشن تخلص وا رهیدن
اچوق قرتلمق

تفاهت چون تفه یی لذتی دان
طتسوزلق

تفه نی لذت وجذبه کشیدن
طتسوز چکمک

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

شنیدن کی بود هرگز چو دیدن
اشتمک نیجه اولا هرگز کورمک کبی

القطعة ٥٣ الاخری

ذنوب دتر و چسپیدن چسپنده شد
سکرتک سکرتکن

مجاهد است و مرابط مقاتله غازی
بهادر

ولایت و تولی ولاء استیلاء

چه دست یافتن است وسنا سر افرازی
الاوستون اولق یوجلک

موازنت چو توازن برابری کردن
برابرلک ایلمک

ممارحت چو مزاح و ملاعبت بازی
اوین

مضایقت چو تضایق مناقشت درکار
اشلو

بتنگ و سخت گرفتن چو شرکت انبازی
طار وقتی دتمق اورتقلق

غنیم و ماحل و ساعی و واشیه غماز
غماز

و شایت است سعایت نمیمه غمازی
غمازلق

جزا کفاء مکافات هم مجازاة است

عوض بدادن فاعل مکافی و جازی
یتورت و دکر یتورت دکر

مکارم

مکارم است معالی بزرگواریها ... طلق کشاد جهارت بلندآوازی

اولقار ... اچق ... یکسک آوازلو

رشیق راست قد و منتجی دتا گشته ... فصیح مرد زبان آور و عرب تازی

طغو بیلو ... ایکی قات المش ... سوز ارکو کلک سویلر عرشی ... عربیعرل

اماثل است واخایر گزیدگان و نجی ... چه راز دار مناجات غمزه رازی

اکثردلنمش ... رازداش ... راز داشلق

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات ... ترا سزد که بعلم هنر همی نازی

سکا لایقدر که علمله هنرله بویله نازلنق

القطعة ٦٣ الاخری

انتظام اتساق والتیام ... شد فراهم آمدن سابغ تمام

براراید درلمک ... تمام

جمع کرد آوردن گرد آمدن ... اجتماع واشتمال وانضمام

دوشرمک ... درلمک

ملتزم بر خویشتن کیرین شد ... کار را بر خود گرفتن التزام

اشی بوینه الجق ... اشی بوینه دتمق

استجارت زینهاری خواستن ... ثار کین کینه کشیدن انتقام

امان دلمک ... کین — کین المق

ارتداد از دین برگشتن بود | فاعلش مرتد سپاهی از هوام

دیندن دونمك — اتك فاعل — قرکولق

بدو استبداد استقلال شد | با خودی در کار بنمودن قیام

کندو کندیله بر اشده قیام کوسترمك

مستقل و مستبد فاعل عرب | اسب تازی صلب تند سهل رام

براشده قیام کوسترجی — بو وزانده مرکبه — چابق — یواش

شد تعلق چنگ در چیزی زدن | چون تشبث هم تمسک اعتصام

بر نسنه‌یه ال قومق

اختصار ایجاز کوته کردنست | مختصر موجز چه کوته عرش بام

قصه ایلمك — قصه — طام اوستی

انزوا در گوشه بنشستن بود | منزوی فاعل تحیت شد سلام

بر بوجقده اوتورمق — ف

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن | مرد با علم و ادب شد نیک نام

علمله ادبله اولدی آدلو

القطعة ۳۷ الاخری

محجه راه بزرگ و امارت و آیه | نشان سلمه چه رخت بضاعه

اولو یول — سرمایه — قماش

تفرج است فرج جستن فرح شادی

شادلق استمك شادلق

نفایس است رغایب عقایل گوهر ذات

مفاتحت بود آغاز کار مستحکم

آشکار اولی

محاورت چو تحاور مکالمت باهم

مفاوضه شده باهم دگر سخن راندن

بر بریله سوز بر دخی سرمك

مکاتبت چه نوشتن بیکدگر اعنی

بر بریله یازشمق

عمیق ژرف جواب مجاوبت پاسخ

درکه جواب

مراقبت چو ترقب چه چشم داشتن است

گوزدتق

تنوع است تفنن چه گونه گونه شده

درلو درلو اولمق

رغیف جرده قه گرده فطیر نیمایه

خمیرسز گرده

مساغمهای بقیمت چو فی ظل سایه

برابر قماشق

جاه استوار و نشب مال و مرتبه پایه

نزد باد یعنی ف برك

سخن بگفتن و زینت چو حلیه پیرایه

بزکه بو بریله بیلشمك

رفیق رفقه چه همراه جار همسایه

قلنشی یلداش

فراخ چشم و وسیخ جرك حاضنه دایه

دایه الکوزلو کیر

دجاجه مرغ بود مح چه زرده خایه

توق یمرده صاروسی

جو ورشن وجبن پنیر است انفخه مایه

مایه پنیر

وجیز کوته و اثقیه سنك پایه

اوجز یعنی قصه

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات

ندرین نظم دلاویز کس بدین غایه

کورمشدر بو نظم دلاویزکسنه بو نهایتده

القطعة ٣٨ الاخری

واهب است جواد بخشنده لامع

بخشلیجی

استدامت دوام خواستن است

دائم لق استمك

استخارت چه بهتری جستن

ییکلك استمك

استجارت جوار خواستن است

قونشولق استمك

راهن آنکه گرو نهد مرهون

اوکه دوتور

ارتهان چون گرو ستدن

دوتی آلمق

ضمن و اثنا میانه سخن است

سوزک اورته‌سی

است و سخی درخشنده

یلدریجی

ساطع است بریق رخشنده

یلدریجی

خالق و فاطر آفریننده

یرادیجی

بادی و مبتدی نشا بنده

آویجی

بکر و کرد و سرد و رند

دتوتولمش

مرتهن شد گرو ستاننده

دوتی الجی

سالب مختلب ربا ینده

سنسنه قپیجی

وضع

وضع حمل است زادن بچه — لیك زادن ولود زاینده
اوغلان طوغمق — طوغمق — طوغوریجی

شد تجمل نکو نمودن حال — متجمل نکو نماینده
حالی ایی کسترمک — حال ایو کسترجی

چون عتاقست عتق آزادی — معتق آزاد و عبد شد بنده
آزادلق — آزاد — قول

عجب اعجاب خویشتن بینی — فاعلش معجب عجز کننده
کندوزن کورمک — انک فاعلی — طمرم — اوجه ... [illegible]

فرة الحر سختی گرما — میت ومیت مرده حی زنده
ایسی شدتی — اولو — دیری

موت مردن حیات زنده شدن — چون بکا گریه ضحك شد خنده
اولمك — دیرلمك — اغلمق — کلمك

فعلاتن مفاعلن فعلن — یاد کن این کتاب فرخنده
اوکوکن دوت بو کتابی فرخنده

القطعة ٣٩ الاخری

مقضی گزارد چو مودی ادی شد — مبرور چون نجیز حاجت روا شد
اوده نلمش — اداو لنمش — حاجت روا اولمش

افراز و فرز و میز جدا کردن نصیب ... مفروز مفرز است نصیب جدا شده

نصیبی ایرمق ... نصیب ایرلمش

وجد و وجود یافتن و هستی شدن ... موجود هست یافته و بود یافته

بولمق وارلق وارق ... وار بولنمش اولمش

عدم و عدم نیافتن نیستی بود ... معدوم چون نیافته نابود نا شده

بولمق یوقلق ... بولنمش اولنمش

ایجاد هست کردن فتحت گشودن است ... اعدام نیست کردن مفتوح واشده

وار ایلمک اچمق ... یوق ایلمک اچلمش اولمش

چون اعتنا تعهد و تیمار داشتن ... ایلاف دوستی و مقوم بها شده

تیمارلمق ... دوستلق بهاسی بللو اولمش

جد است نیکبختی و مجدود نیک بخت ... تطریق راه دادن مطلق رها شده

ایو بختلولق ایو بختلو ... یول ویرمک قویو ویرلمش

مجد و شرف بزرگی و اغداد ساختن ... احدب چه گوز پشت محدب دو تا شده

اولوق دزمک ... بکوریسی اکری قات اولمش

هست انتقال نقله چه از جا بجا شدن ... منقول منتقل بود از جا بجا شده

بریردن بریره گچمک ... بریردن بریره گچمش اولمش

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن ... داعی دوام عمر تورا در دعا شده

ای دعا سنک عمرکه دایم دعا ده اولمش

القطعة ۴۰ الاخری

رشا رشو یان عرض خواسته | مقیم ایستاده قیم خاسته
دشوت مال قاتق | بر یرده دورتو ایاغن دورشی

سؤالست و سؤل دعا خواستن | چو مسؤل مدعو چه درخواسته
دعا دیلك | دلنمش دلك

چو توشیح و تزیین آراستن | موشح مزین چه آراسته
بزنمك | بزنمش

زفافست و زفه چه پیراستن | زفیف است مزفوف پیراسته
بزنمك | بزنمش

جنین کودک اندر شکم طفل خرد | شبیب و حدث شاب نوخواسته
آنه قرننده غی اوغلن کچك اغلن | کنج یکت

عسیر است دشوار عسر چنین | چو اعسر یسر چیه و راسته
کوچ نسنه صولاق کی | اولکم اکی الیله اشلر

فعولن فعولن فعولن فعل | نقیصست کمی منتقص کاسته

الکسلمش

القطعة ۴۱ الاخری

قدوم آمدنست وقدیم دیرینه

كلمك ، اسكى

غلیظ وضخم سطبر ودقیق دوا باریك

یوغن وقالك ، انجه ویفقه

كرامتست ونباهت بزرگوارشن

الواولق

سلف گذشته واسلاف جمع اسطراف

بجمش ، اتكنیلر ، ازبیش

سوالف اسمت وسوابق گذشتگان

الزدن كچنلر

مقاومت شده باكسی برابری كردن

كمسیه برابرلق ایلمك

طوارق حدثان آنچه بوشود بادخ

هر تنك بكی اوله

تلف هلاكی واهلاك عطب استهلاك

هلاك

صلیب سخت مالك چه جایهای هلاك

قتی ، هلاك اولجق یرلر

ضخامتست وسطبری وغل وغش كینه

یوغنلق وقالكلق ، كین

لهب زبانه آتش قبس فروزینه

اودیلكی ، اودطوتوق

(باره انشه)

جزاله پرخردی وجنجل ابینه

تمام اصلولق ، كوزلو

زنو كرفتن وحیزوم خانه سینه

بكدن دتق ، كوكس

ظریف مرد سبك روح وسعفه شیرینه

بینجك طالوكلو ، اكجیك

جهیم سخت ترش روی وفزوه موینه

قتی اكشی یوزلو

(باشنك قل / بشتا بیری)

بلبذ وقضقض نفخ سپست بودینه

یكسك ، نغه ، ینجه

(یارپوز)

هلاك كردن وقرد باخ بودینه

هلاك ایلمك ، قیمون

لطیطه لاكشه رشته عوشه ترخینه

ترخنه ، ارشته اشی

شدیره

شدیده حادثه سختی روزگار بود — بساط بستر و قالی و شمله پشمینه

روزگار قتلغی — دوشك — شمل

شدائد نکبات حوادث اند جمع — حنیف راست مسلمان و جمعه آدینه

قتلقلر — طوغری مسلمان — آدینه

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات — فنون علم و ادب گشت مرد را زینه

ع واد بکر فنلر — اولدی ارا زینت

همای هست اگر داری از هنر بر خورد — چو بلبلان هوس دل منه بهر چینه

اگر همای بختنك وار ایسه هنردن عیش ایچی — چو سن بلبلر کبی کوکل قومه هر دانه

القطعة الأخرى

چو اعضال و اشکال مشکل شدن — سلب ساز لشکر زرد پیرهن

مشکل اولمق — جبه یراغ — درکوملك

ضیاع و عقار است دیه و زمین — ولیمه جه سور و ندی انجمن

کوی یر — دوکن درنکی — درنك

خفی شد نهان و دخول خروج — درون رفتن است و برون آمدن

کزلو — ایچرو کیرمك — طشره چقمق

قیام و قعود ست و برخاستن — نشستن شبح کالبد شخص تن

طورمق — اوتورمق — کوده — تن

عزیز الوجود انچه اید بدست

چو بیع و شرا شد خرید و فروخت

صتون الموق صتمق

طعام مطیب خورشهای سنلک

کوزلکی قوقولو طعام

طعام دنی خورشهای سبد

بوالغز یمکلر

قریب بعید است نزدیك دور

یقین اراق

اقارب چه خویشان اقرب چه خویش

خصملر قوملر خصم قوم

اجانب چه بیگانه کان اجنبی

یادلر

رجوع و ایاب از گشتن هرود

کرودنمك

معاش است ودنیا معاد آخرت

بد شواری انصاب واوثان شمن

ولکه کوچه الاکل کما ورد بو طبید نخی بنسنه

بزاق وبصاقست آب دهن

تکورك

زجاج آبگینه است ومرکن لگن

شرچه لکن

تشحشح دلیری بود در سخن

سوزده بهادر اولمق

قرابت چه خویشی ومنتسب چمن

خصملق

حلیل وحلیله بود مرد و زن

عورت

چو بیگانه شیطان وجن اهرمن

یاد دیو

کد شتن مزمر بود نای زن

تکك دودکی

صدر باز گشتن و رود آمدن

کرودنمك گلمك

فعولن فعولن فعولن فعل

٣ القطعة

اضرار و اعاده باز کردانیدن

کرو دوندرمک

ترقیح و مرمت بصلاح آوردن

صلاحه کترمک

مصلح چو مرقح بصلاح آرنده

صلاحه کترجی

مصلح چو مرقح بصلاح آورده

صلاحه کترلمش

تشییع و مشایعت چه یاری دادن

یاردم ویرمک

اسلام چو تسلیم و تسلم باشد

امتاع چو تمتیع چه برخورداری

برخوردارلق

چو د ز کوش دار این سخنهای من

درکبی بو بنم سوزلرمی قولاغکده دوت

٣ م الاخری

الصاق اضافت چفسانیدن

یپشدرمق

تغییر حال خود بگردانیدن

حالدن دوندرمک

ایذا و اذیت آست رنجانیدن

انجتمک

تحریض چو تحریش براغالیدن

قندرمق و بلشمک

تعلیم چو تعریف شناسانیدن

اکلتمق و بلدرمک

گردن بنهادن و عرج لنگیدن

بویون قومق آقصق

داد چو تظلم از ستم نالیدن

دادلنمک ظلمدن اکلمک

ممتنع متمتع است چون برخوردار
بو

ندمت چو منادمت ندیمی کردن
ندیم لکایلمک

سمط است نظام رشتهٔ مروارید
انجو دزوسی

بیعت چو مبایعت چه پیمان بستن
قول قرار بغلمق

مفعول مفاعیل مفاعیلن فع

ترهیب چو ترغیب بترسانیدن
قورقتمق

تخییر چو تفریك بود مالیدن
اوومق

مغنی و مقامه جایگه باشیدن
طورجق یر

مصداق گواه بحث چون کاویدن
طنق دپونمك

نی ذرکه تواند این گهر سنجیدن
التون سزلمك بگی یازو گهاری طارتمق

القطعة ٤٣ الاخری

تلألؤ لمعان و بروق رخشیدن
یلدرمق

ملاحت چون نمکینی ملیح شد نمکین
طوزلو طوزلق

مهابت است شکوه مهیب با هیبت
هیبت هیبتلو

شهاب اختر و اخگر سناد رخشیده
یلدرمق قور

جوز شاد شدن بذل نحله بخشیده
سونمك بغشلو

ضرس چه کندی دندان شدخ بخشیده
دش قشمق بنجمك یاردمق

منازلست

36

منازلست مراحل رباع منزلها — مقام منزل مثوی چه جای باشیدن

منزللو — طوجق یاواتق

عنیف تند ومجون مجانه بی باکی — سلو دوان شدن بول بوزاشیدن

خشملو قیوسوزلق — سوکی دوان اولق اتسمک

خلیفه وخلف خلف باز پس مانده — نها کتست دلیری بهادر فشیدن

کوزقلش — بهادرلق اثملق

خلایف وخلفا باز ماند کان از پس — نثار آنچه بپاشند ونثر پاشیدن

کوزقلانلر — صاچو صیحق

ثقافه تیزدلی ومکارم اخلاق — چه خوبهای بسندیدن ضغط

زیرکلک — ایوخولو

فراهتست ذکا زیرکی واستخفاف — سبک بپاشتن است ونقوش تر شیدن

زیرکلک — اکسمک یینی دنق

قمرچه خیره شدن چشم از سپیدی برف — سبیکه شوشه زحکه دار خراشیدن

کوزقمشمق قوبقدن — سبیکه یرکه قوزلق

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن — حکاک خارش تن دان وحک تراشیدن

عطسه یدن ا — ینجمک

یورشق قزمق — کیجیک

القطعة ٥ — الاخری ٤

فهم چون دریافتن شد حسب بس

اکلمق بیلو

منفهم دریافته چون اعتقاد

اکلمش

هست استدعا و دعوت التماس

داعی و مستدعی است ملتمس

با تحکم خواستن اخگر قبس

قیلمادلر اود قور

شغل در کاری شدن مجموع دس

اشغال اولمق مرجمك

اعتزا و انتما و انتساب

ظلم جور و حیف نیدادی بود

کوچ ایلمك

حصحصه پیدا شدن حق و صواب

هر نسنه نك حقی و طوغریسی بللو اولمق

اذن دستوری و استیذان طلب

دستورلق اوجو

یا کی اندر دل کوفتن خلف پس

کوکلی بر نسنه یه مغلق اردو

با خوشی در خواستن عنبر مکس

خوش تلماده لك سکلکر

قصر و حط کم کردنست اقتراح

اکسک ایلمك

مقترح خواهنده و خوض شروع

دیلجی

استعانت چیست یاری خواستن

یاردم دلمك

خویشتن را نسبتی کردن بکس

کندوزنی کمسیه نسبت ایلمك

ظالم جایر ستمگر شد فه بس

اودد کوچ ایلیجی

نصر یاری غوث چون فریاد رس

یاردم فریاد اردجی

عن

عن قریب از ملامت نزدیک شد — حمیه پرهیز است بلغه دست رس

یقین و یا نزن — پرهیز ، ارادیکی نسنه

فاعلاتن • فاعلاتن • فاعلن — طالب گنج گهر دا علم بس

گنج گوهر استینه علم یتر

القطعة ٦ م الاخری

ابلج گشاده ابرو ازهر سپید روی — اخور سیاه چشم و قطط جعد پشك موی

اصوق قشلو ، آق یوزلو — قره گوزلو ، قودرقو صچلو

تحریر چون نبشتن و ازاد کردنست — فاعل محرر است مقالات گفت گوی

یزمق ، ازاد ایلمك — یزیجی و ازاد ایلیجی ، سوز کلجی

فرجه گشادگی و مبالات و اکتراث — چون باك داشتن متعلل بهانه جوی

اچقلق — قیرمق ، بهانه استیجی

توفیر حق کس بتمامی گزاردن — ادرار جامگی و شمال و سجیه خوی

کمسنک حقنی تمام اودمك — وظیفه طونلق ، خوی

تفریق تفرقه چه پراگندن کردنست — عطر است طیب و غالیه خوش بوی

طغتمق — بو ، خوش قوقو

عرف بوی

چون انتعاش نیك شدن حال کار کس — تبکیر تا مزاده رجل مرد و بعل شوی

کمسنک حالی واشی ایو اولمق — قیز یوق و ار ، قوجه ار

حشر است نشر و بعث قیامت چه رستخیز
قیامت کنی

معروف کار نیکو و منکر چه کار بد
ایواش یرمز اش

شد قبض انقباض چو امساك امتناع

چون موقع حمیده چه جای ستوده شد
ایویر

خواهی که مرتسم شود بصیرت فنون علم
دلرمسنکه رسم اوله ضمیر بکیک علمک فنلری

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

انجاز راست کردن وعد محله کوی

نهر و سری جعفر و جدول خلیج جوی

خود را کشیدن داشتن و خنم سبوی

غث و سمین چه لاغر و فربه حلیه بوی
ارق سمیز

نوع دردون زنقش نوا و هوس سوی

داعی کمال نفس زعلم و ادب بجوی

القطعة الاخری ۴۷

مجحف لاغر شدن احصا شمردن
ارق اولمق صیمق

چو استظهار شد هم پشت بودن
ارقه ورمک

جمد یخ شد جمود امد فسردن
بوز طوکمق

توکل کار خود با حق سپردن
کندو ایشنی تکرییه اصمرلمق

سماح

سماخ اغضا فوا آسان کرفتن | کریهه جنک صولت حمله بردن

کوز یومق — صواش — حمله ایلمک

بداهت بره نی اندیشه کفتن | اجل هنکام و مرک و فوظ مردن

اندیشه اتمدن سویلمک — وقت — اولمک

بری الساحه آنکه نی کناه است | جو جلوء الشعر باشد موسترد ن

کناهسز — صاچ یولمک

حکومت داوری جمعش حکومات | سکر باده تقدح باده خوردن

حکم ایتمق قاضیلق — حکملر — سیحه — وفی نسخه نشئه — سیحه اچمک

زهوق باطل شدن تبذیر و اسراف | تبرزخرج نی اندازه کردن

باطل اولمق — اندازه دن طشره خرج ایلمک

مفاعیلن مفاعیلن فعولن | ادب بهتر ترا از کنج پر دن

ادب یکدر سکا بر کنج مالدن

القطعة ٨ مع الاخری

محاولت طلبیدن بلطف بشبش باخ | مطالبت طلبیدن بعنف قرنجه شاخ

لطف ایله — شاذلق — خشم ایله — بوینوز

مباشرت بخودی کار کردن استقبال | ببینش باز برفتن قضیب شعبه چه شاخ

کندو کندو ایشی ایشلمک — قارشو وارمق — بوداق

عروج رقی ترقی وارتقا وصعود

رکاز وکنج تمول چه مالدار شدن

کنج — مالدار اولمق

موفر ومتمول چه مالدار بود

مالدار اوله

ذخیره دخو هر آنچه نهند فردارا

اول ذخیره که ارتیه قورلر

مبالغه بگذشتن ز حد واستنکاف

حددن گچمك

مباسطت چو تبسط بساط گستاخی

گستاخلق

اقاله عفو گذشتن ز جرم استعفا

گناهدن گچمك

مکافحت چو خصومت مکاشحت جنگ

اسنه? — صوواشمق

حقیر خوار بود استهانت استحقار

دوذلیل

بر آمدن ببلندی لجین نقره چماخ

یوقرو چقمق — کمش

فروز روشنی چشم وآب سرد نقاخ

گوز ایوتلغی — صووق صو

چو سرخ جنو جنادیبی د فیتان جناخ

آرواغ? — دیوکه اکه یاذ?

صفر تهی شدن است وزمین شوره سباخ

بوش اولمق — چوراق یر

چه تنگ داشتن و واسع ووسیع فراخ

طار دتمق — کینگ

مباسط ومتبسط چو منبسط گستاخ

ف

چه عفو خواستن صرح برج چو ستوکاخ

عفو دلمك — بجرمق

هبوط غور نشیب وحفیره شد سوراخ

انیش — دلك

حقیر داشتن وحره لوبه شد سنگلاخ

خور دتمق — طاشلق

مفاعلن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات

ازین رساله کند روح قدس استنساخ

بو رساله‌دن اه ر روح قدس استنساخ

القطعة

الاخری

حماست است دلیری و سنجش پوشیدن

چو اجتهاد جست جز استقصا

چو امتلال تعلل بهانه آوردن

نشید شعر سرود اطراد و اکتراد

تقصی است برون آمدن ز دشواری

جفاف خشک شدن اصطلام استیصال

خسوف ماه گرفتن ربابه ابر کسوف

شهاد تست گواهی و حلب دوشیدن

تمام جهد نمودن چو جهد کوشیدن

شراب آنچه بنوشند و شرب نوشیدن

روان شدن غلیان واز نیز جوشیدن

چو استماع و تسمع سخن نیوشیدن

زبانج کندن و زجر و زحل خروشیدن

چه افتاب گرفتن لباس پوشیدن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن | سعادت دو جهان شد بعلم کوشیدن

القطعة ٥٠ الاخری

رتق بستن هلال شنبه نو | فتق بکشادن رهینه کرو

راتق و فاتق آنکه بست و کشاد | لهو دد بازی و خطر چه گرو

اصل بیخ است کائنا من کان | هرکه باشد جدید حادث نو

فرع شاخ است کائنا ما کان | هرچه باشد عسس بود شبرو

امر محتوم کار واجب و زرع | کشت و یوم الحصاد روز درو

امر محتوم کار ختم شده | قمح گندم بود شعیر چه جو

قدح و طعن است شتم بدگفتن | عود و مضراب بربط است چگو

جزر

جزر مد شد کمی وافزونی — کهف سوراخ کوه وهو چه کو

ارتقلق اکسکلك — طاغ دلکی چقور

فاعلاتن مفاعلن فعلن — پند داعی بکوش جان بشنو

داعینك اوکودینی جان قولاغیله اشت

القطعة ۱۵ الاخری

عرش واریکه چه تخت بخت بود وما هو قباب — لیل شب وزبرقات ماه ونهار آفتاب

ای ایوی — کیجه ای کونش

وعظ نصیحت عظه موعظه پند اتعاظ — پند پذیرفتن وسفر وصحیفه کتاب

اوکت — اوکت قبول ایلمك

اسباب

منتصح ومتعظ پند پذیرنده شد — فلکه چه چرخه فلك چرخ ورحی

اوکت قبول ایدجی — دکرمن چقرق وکوکی

واعظ ناصح نصوح پند دهنده رقاق — نان تنك اطریه رشته ومشوی کباب

اوکت ویجی — یفقه

ذلت وهفوت جناح اثم وجرم گناه — خطا وخطا نادرست چیست درستی صواب

یکلمك

بث پراکندن وحث برانگیختن — مختلط آمیخته خالص وصافی ناب

طاغتمق قیرمق — قرشمش

بذخ نقلف صلف لاف زدن چون سخط | غیظ و غضب خشم و در خشم شدن اغتصاب

ساحه و صحن و وصید عرصه میان سرای | رحبه فنا پیش او گرد وی ام صواب

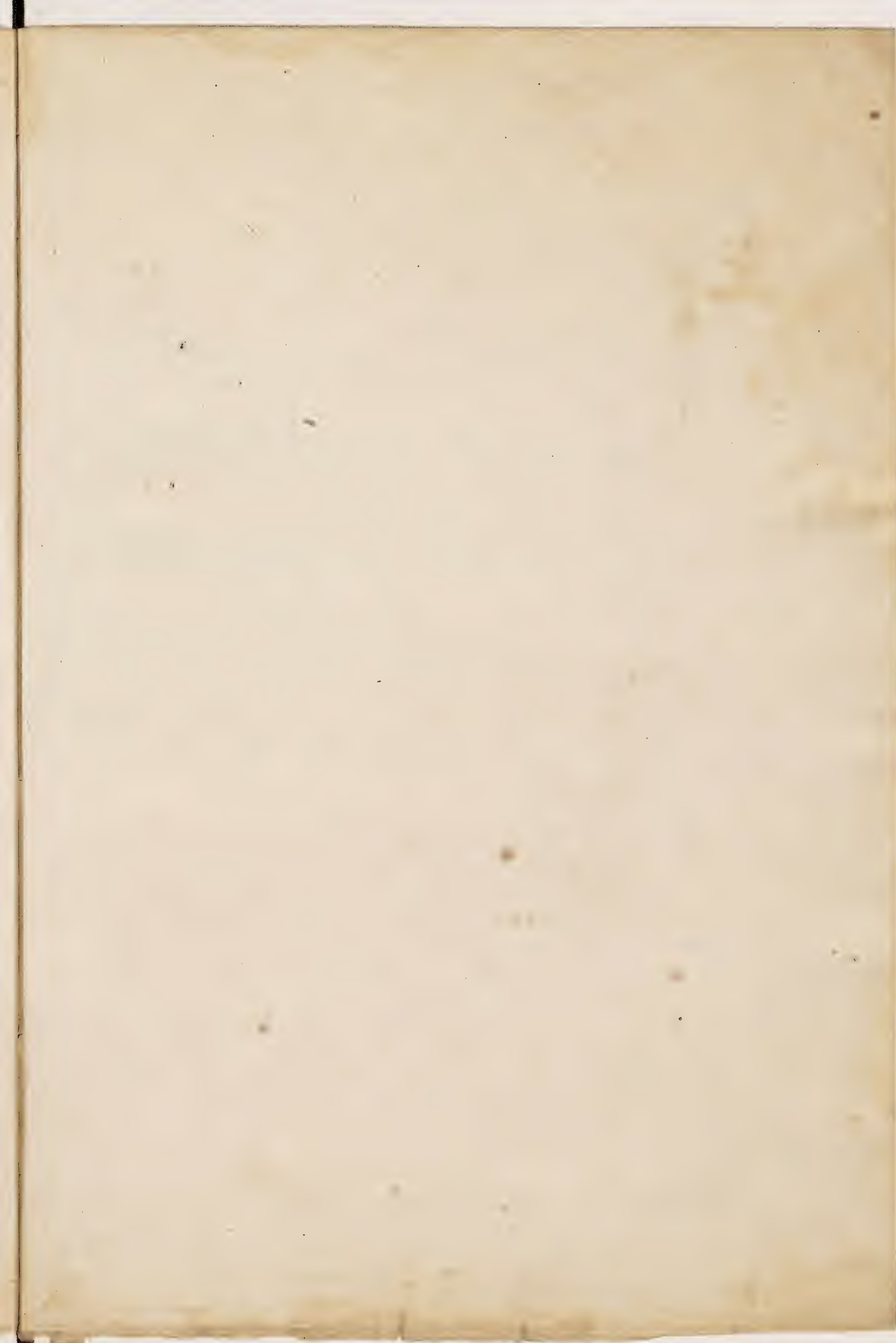
مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلات | جز بعنایت رحیم کس نکند فتح باب

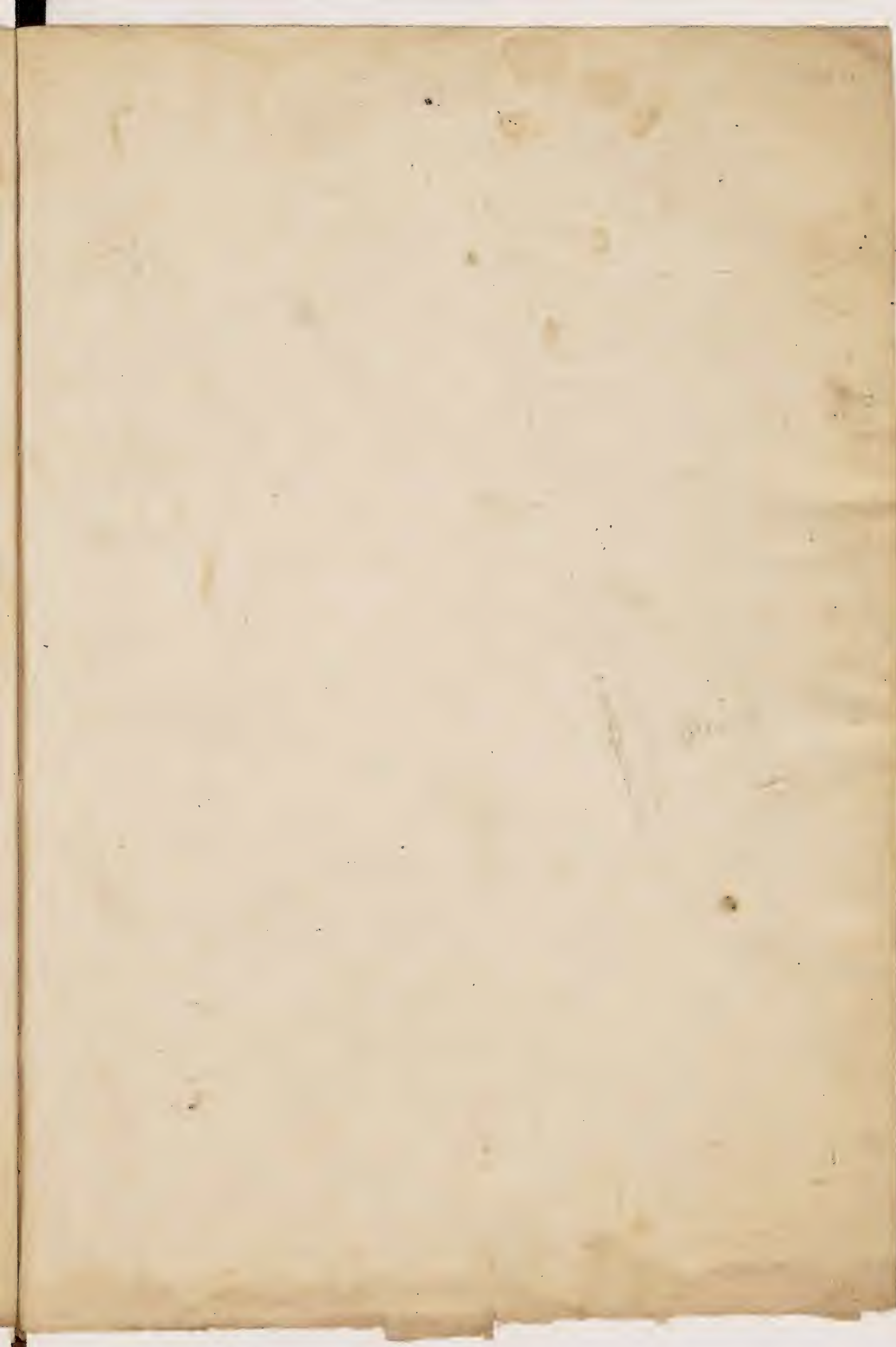
یا امل الخائفین فامح واثبت لنا | ما هو خیر القضا عندک ام الکتاب

تم الکتاب بعون الله تعالی

و حسن التوفیق

H3

٨٥٥
٨٥٥
٢٥٦٥

٧٥٦٦٧
٧٥٦٦٧
٧٥٦٦٧
٢٢٧٠٠١
٢٢٧٠٠١
٤٥٤٠٠٢
٠٧٥٦٦٧
٥٢٩٦٦٩
٠٧٥٦٦٧
٦٠٥٣٣٦
٠٠٩٠٢٧
٦١٢٣٦٣
٠٠٠٠٢٠٠٠
٦٣٤٣٦٣

٨٥٥
٨٨٥
٤٢٧٢
٦٨٤٠
٦٨٤٠
٧٥٦٦٧

٢٥٦٥
٢٥٦٥
٥١٣٠
٠٨٥٥
٥٩٨٥
٠٨٥٥
٦٨٤٠
٠١٠٢
٦٩٤٢

٢٠٢
٨٨٥
٥١٠
٨١٦
٨١٦
٩٠٢٧

45

